

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

**Фінансова звітність
за рік, що закінчився 31 грудня 2021**

Зміст	Сторінка
Заява керівництва про відповідальність за підготовку і затвердження фінансової звітності	1
Інформація про аудиторський звіт	2 - 6
Звіт про сукупний дохід	7
Звіт про фінансовий стан	8 - 9
Звіт про зміни у власному капіталі	10
Звіт про рух грошових коштів	11
Примітки до фінансової звітності	12 - 64

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

Заява керівництва про відповідальність за підготовку і затвердження фінансової звітності за рік, що закінчився 31 грудня 2021

Керівництво Товариства з обмеженою відповідальністю «Експансія» (надалі – «Товариство») несе відповідальність за підготовку фінансової звітності, що достовірно відображає у всіх суттєвих аспектах фінансовий стан Товариства станом на 31 грудня 2021 року, а також результати його діяльності, рух грошових коштів і зміни в капіталі за рік, який закінчився 31 грудня 2021 року, у відповідності до Міжнародних Стандартів Фінансової Звітності (надалі – «МСФЗ»).

Під час підготовки фінансової звітності у відповідності до МСФЗ керівництво Товариства несе відповідальність за:

- вибір належних принципів бухгалтерського обліку та їх послідовне застосування;
 - застосування обґрунтованих оцінок і суджень;
 - дотримання принципів МСФЗ або розкриття усіх суттєвих відхилень від МСФЗ у примітках до фінансової звітності;
 - підготовку фінансової звітності відповідно до МСФЗ, згідно припущення, що Товариство і далі буде здійснювати свою діяльність у найближчому майбутньому, за виключенням випадків, коли таке припущення не буде правомірним;
 - облік та розкриття у фінансовій звітності всіх відносин та операцій між пов'язаними сторонами;
 - облік та розкриття у фінансовій звітності всіх подій після дати балансу, які вимагають корегування або розкриття;
 - розкриття всіх претензій у зв'язку з судовими позовами, які були, або, можливі в найближчому майбутньому;
 - достовірне розкриття в фінансовій звітності інформації про всі надані кредити або гарантії від імені керівництва.
- Керівництво Товариства також несе відповідальність за:
- розробку, впровадження та забезпечення функціонування ефективної і надійної системи внутрішнього контролю у Товаристві;
 - ведення бухгалтерського обліку відповідно до законодавства та стандартів бухгалтерського обліку відповідної країни реєстрації Товариства;
 - прийняття заходів у межах своєї компетенції для захисту активів Товариства;
 - виявлення та попередження фактів шахрайства та інших зловживань.
- Дана фінансова звітність станом на 31 грудня 2021 року, що підготовлена у відповідності до МСФЗ, затверджена 18 серпня 2022 року.

Т.в.о директора ТОВ "Експансія" Головний бухгалтер ТОВ

Лисянська О. С.

"Експансія"

Куберт Л. В

ЗВІТ НЕЗАЛЕЖНОГО АУДИТОРА

Учасникам Товариства з обмеженою відповідальністю «ЕКСПАНСІЯ»

Звіт щодо аудиту фінансової звітності

Думка із застереженням

Ми провели аудит фінансової звітності Товариства з обмеженою відповідальністю «ЕКСПАНСІЯ» (далі – «Товариство»), що складається із:

- звіту про фінансовий стан на 31 грудня 2021 р.;
- звіту про сукупний дохід, звіту про зміни у власному капіталі та звіту про рух грошових коштів за рік, що закінчився зазначеною датою; та
- приміток до фінансової звітності, включаючи стислий виклад значущих облікових політик.

На нашу думку, за винятком впливу питань, описаних в пунктах (i)–(ii), та можливого впливу питання, описаного в пункті (iii) в розділі «Основа для думки із застереженням» нашого звіту, фінансова звітність, що додається, відображає достовірно, в усіх суттєвих аспектах фінансовий стан Товариства на 31 грудня 2021 р., та його фінансові результати і грошові потоки за рік, що закінчився зазначеною датою, відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності («МСФЗ») та відповідає вимогам Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо складання фінансової звітності.

Основа для думки із застереженням

- (i) Станом на 31 грудня 2021 р. Товариство не оцінило суму очікуваного відшкодування вартості основних засобів та нематеріальних активів, відображених в звіті про фінансовий стан відповідно в сумах 489 757 тис. грн та 292 029 тис. грн, за існування ознак можливого зменшення їх корисності, що є відхиленням від Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 36 «Зменшення корисності активів». Вплив даного відхилення від вимог МСФЗ не був визначений.
- (ii) Станом на 31 грудня 2021 року, 31 грудня 2020 року та 31 грудня 2019 року Товариство не здійснило розрахунок очікуваних кредитних збитків, як того вимагає МСФЗ 9 «Фінансові інструменти», відносно фінансових активів, які виникли в результаті операцій з пов'язаними сторонами, а саме: торгової та іншої поточної дебіторської заборгованості в сумі 279 723 тис. грн., 400 731 тис. грн. та 408 571 тис. грн., відповідно; поточних фінансових інвестицій в сумі 199 900 тис. грн., 119 800 тис. грн. та 9 500 тис. грн., відповідно. За відсутності такого розрахунку, ми не змогли оцінити, вплив даного відхилення від МСФЗ на балансову вартість зазначених фінансових активів, відповідного резерву під очікувані кредитні збитки та фінансових результатів за рік. Наша аудиторська думка щодо фінансової звітності за попередній період була відповідним чином модифікована.
- (iii) Ми не змогли отримати прийнятні аудиторські докази у достатньому обсязі відносно строків отримання грошових коштів за частиною іншої поточної дебіторської заборгованості в сумі 279 723 тис. грн. та 242 812 тис. грн. станом на 31 грудня 2021 року та 31 грудня 2020 року, відповідно, та поточними фінансовими інвестиціями в сумі 199 900 тис. грн. та 49 800 тис. грн., відповідно. Як наслідок, ми не змогли переконатись відносно їх класифікації як поточні активи Товариства, а також оцінити, чи існувала потреба в будь-яких коригуваннях їх

балансової вартості станом на 31 грудня 2021 року та 31 грудня 2020 року, та можливого впливу таких коригувань на фінансовий результат за 2021 та 2020 рік. Наша аудиторська думка щодо фінансової звітності за попередній період була відповідним чином модифікована.

Ми провели аудит відповідно до Міжнародних стандартів аудиту («МСА»). Нашу відповідальність згідно з цими стандартами викладено в розділі «Відповідальність аудитора за аудит фінансової звітності» нашого звіту. Ми є незалежними по відношенню до Товариства згідно з Міжнародним Кодексом Етики Професійних Бухгалтерів (включаючи Міжнародні стандарти незалежності) Ради з Міжнародних стандартів етики для бухгалтерів («Кодекс РМСЕБ») та етичними вимогами, застосовними в Україні до нашого аудиту фінансової звітності, а також виконали інші обов'язки з етики відповідно до цих вимог та Кодексу РМСЕБ. Ми вважаємо, що отримані нами аудиторські докази є достатніми і прийнятними для використання їх як основи для нашої думки із застереженням.

Суттєва невизначеність, що стосується безперервності діяльності

Ми звертаємо увагу на Примітку 2.1 та Примітку 39 в фінансовій звітності, у яких йдеться про те, що з 24 лютого 2022 р. на діяльність Товариства значно вплинуло триваюче військове вторгнення в Україні, та що масштаби подальшого розвитку подій або терміни припинення цих дій є невизначеними. Як зазначено в Примітці 2.1, ці події або умови, разом із іншими питаннями, наведеними в Примітці 2.1, вказують, що існує суттєва невизначеність, що може поставити під значний сумнів здатність Товариства продовжувати свою діяльність на безперервній основі. Нашу думку не було модифіковано щодо цього питання.

Пояснювальний параграф

Ми звертаємо увагу на Примітку 38 до фінансової звітності, що описує значну концентрацію операцій Товариства з пов'язаними сторонами. Нашу думку не було модифіковано щодо цього питання.

Ключові питання аудиту, що включають найзначніші оцінені ризики суттєвого викривлення, у тому числі оцінені ризики суттєвого викривлення внаслідок шахрайства

Ключові питання аудиту – це питання, що, на наше професійне судження, були значущими під час нашого аудиту фінансової звітності за поточний період. Ці питання розглядалися в контексті нашого аудиту фінансової звітності в цілому та враховувалися при формуванні думки щодо неї, при цьому ми не висловлюємо окремої думки щодо цих питань. Додаткового до питань, описаних в розділі «Основа для думки із застереженням» або в розділі «Суттєва невизначеність, що стосується безперервності діяльності», ми визначили, що нижче описані питання є ключовими питаннями аудиту, які слід відобразити в нашому звіті.

Ключове питання аудиту

Яким чином наш аудит розглядав ключове питання аудиту

Дотримання умов кредитних угод

У відповідності до деяких кредитних угод Товариство повинно дотримуватися певних фінансових та нефінансових умов. Потенційне порушення умов за однією кредитною угодою може призводити до крос-дефолту за іншими угодами. Потенційне дострокове погашення зобов'язань через порушення умов кредитних угод може вплинути на класифікацію процентних кредитів та запозичень в звіті про фінансовий стан та на оцінку принципу безперервності діяльності Товариства, що використовувався при складанні фінансової звітності. З цих причин ми визначили, що дотримання умов кредитних угод було ключовим питанням аудиту.

Ми перевірили умови кредитних угод, включаючи визначення фінансових коефіцієнтів та події, що спричиняє невиконання зобов'язань. Ми оцінили розрахунки управлінського персоналу щодо фінансових коефіцієнтів та звернули особливу увагу на класифікацію складових, включених чи вилучених із розрахунку фінансових коефіцієнтів. Ми оцінили класифікацію процентних кредитів та позик в складі довгострокових чи короткострокових зобов'язань. Ми проаналізували інформацію щодо дотримання умов кредитних угод, наведену в фінансовій звітності.

Інша інформація

Управлінський персонал несе відповідальність за іншу інформацію. Інша інформація складається з інформації, яка міститься в Звіті про управління за 2021 рік, підготовленому у відповідності до вимог

ADVISORY · ASSURANCE · TAX · ACCOUNTING

ТОВ «БЕЙКЕР ТІЛЛІ УКРАЇНА», що провадить свою діяльність під брендом «Baker Tilly», є членом глобальної мережі Baker Tilly International Ltd., членами якої є окремі та незалежні юридичні особи.

Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та інших застосовних законодавчих і нормативних вимог, але не містить фінансової звітності та нашого звіту аудитора щодо неї. Наша думка щодо фінансової звітності не поширюється на іншу інформацію та ми не робимо висновок з будь-яким рівнем впевненості щодо цієї іншої інформації.

У зв'язку з нашим аудитом фінансової звітності нашою відповідальністю є ознайомитися з іншою інформацією зазначеною вище, та при цьому розглянути, чи існує суттєва невідповідність між іншою інформацією та фінансовою звітністю або нашими знаннями, отриманими під час аудиту, або чи ця інша інформація виглядає такою, що містить суттєве викривлення.

Якщо на основі проведеної нами роботи стосовно іншої інформації, отриманої до дати звіту аудитора, ми доходимо висновку, що існує суттєве викривлення цієї іншої інформації, ми зобов'язані повідомити про цей факт. Ми дійшли висновку, що інша інформація є суттєво викривленою з тих саме питань, які наведені вище в пунктах (i)–(ii) в розділі «*Основа для думки із застереженням*» нашого звіту. Ми також не змогли отримати прийнятні аудиторські докази в достатньому обсязі стосовно питань, наведених в пункті (iii) в розділі «*Основа для думки із застереженням*» нашого звіту. Отже, ми не змогли визначити, чи ця інформація є суттєво викривленою у зв'язку з такими питаннями.

Відповідальність управлінського персоналу та тих, кого наділено найвищими повноваженнями, за фінансову звітність

Управлінський персонал несе відповідальність за складання і достовірне подання фінансової звітності відповідно до МСФЗ і вимог Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо складання фінансової звітності та за таку систему внутрішнього контролю, яку управлінський персонал визначає потрібною для того, щоб забезпечити складання фінансової звітності, що не містить суттєвих викривлень внаслідок шахрайства або помилки.

При складанні фінансової звітності управлінський персонал несе відповідальність за оцінку здатності Товариства продовжувати свою діяльність на безперервній основі, розкриваючи, де це застосовано, питання, що стосуються безперервності діяльності, та використовуючи припущення про безперервність діяльності як основи для бухгалтерського обліку, окрім випадків, коли управлінський персонал або планує ліквідувати Товариство чи припинити діяльність, або не має інших реальних альтернатив цьому.

Ті, кого наділено найвищими повноваженнями, несуть відповідальність за нагляд за процесом фінансового звітування Товариства.

Відповідальність аудитора за аудит фінансової звітності

Нашими цілями є отримання обґрунтованої впевненості, що фінансова звітність в цілому не містить суттєвого викривлення внаслідок шахрайства або помилки, та випуск звіту аудитора, що містить нашу думку. Обґрунтована впевненість є високим рівнем впевненості, проте не гарантує, що аудит, проведений відповідно до МСА, завжди виявить суттєве викривлення, коли воно існує. Викривлення можуть бути результатом шахрайства або помилки; вони вважаються суттєвими, якщо окремо або в сукупності, як обґрунтовано очікується, вони можуть впливати на економічні рішення користувачів, що приймаються на основі цієї фінансової звітності.

Виконуючи аудит відповідно до МСА, ми використовуємо професійне судження та професійний скептицизм протягом усього завдання з аудиту. Крім того, ми:

- ідентифікуємо та оцінюємо ризики суттєвого викривлення фінансової звітності внаслідок шахрайства чи помилки, розробляємо й виконуємо аудиторські процедури у відповідь на ці ризики, а також отримуємо аудиторські докази, що є достатніми та прийнятними для використання їх як основи для нашої думки. Ризик невиявлення суттєвого викривлення внаслідок шахрайства є вищим, ніж для викривлення внаслідок помилки, оскільки шахрайство може включати змову, підробку, навмисні пропуски, неправильні твердження або нехтування заходами внутрішнього контролю;
- отримуємо розуміння заходів внутрішнього контролю, що стосуються аудиту, для розробки аудиторських процедур, які б відповідали обставинам, а не для висловлення думки щодо ефективності системи внутрішнього контролю Товариства;

- оцінюємо прийнятність застосованих облікових політик та обґрунтованість облікових оцінок і відповідних розкриттів інформації, зроблених управлінським персоналом;
- доходимо висновку щодо прийнятності використання управлінським персоналом припущення про безперервність діяльності як основи для бухгалтерського обліку та, на основі отриманих аудиторських доказів, доходимо висновку, чи існує суттєва невизначеність щодо подій або умов, що може поставили під значний сумнів здатність Товариства продовжувати свою діяльність на безперервній основі. Якщо ми доходимо висновку щодо існування такої суттєвої невизначеності, ми повинні привернути увагу в нашому звіті аудитора до відповідних розкриттів інформації у фінансовій звітності або, якщо такі розкриття інформації є неналежними, модифікувати свою думку. Наші висновки ґрунтуються на аудиторських доказах, отриманих до дати нашого звіту аудитора. Втім майбутні події або умови можуть примусити Товариство припинити свою діяльність на безперервній основі;
- оцінюємо загальне подання, структуру та зміст фінансової звітності включно з розкриттями інформації, а також те, чи показує фінансова звітність операції та події, що покладені в основу її складання, так, щоб досягти достовірного подання.

Ми повідомляємо тим, кого наділено найвищими повноваженнями, разом з іншими питаннями інформацію про запланований обсяг та час проведення аудиту та суттєві аудиторські результати, включаючи будь-які суттєві недоліки заходів внутрішнього контролю, виявлені нами під час аудиту.

Ми також надаємо тим, кого наділено найвищими повноваженнями, твердження, що ми виконали відповідні етичні вимоги щодо незалежності, та повідомляємо їм про всі стосунки й інші питання, які могли б обґрунтовано вважатись такими, що впливають на нашу незалежність, а також, де це застосовно, щодо відповідних застережних заходів.

З переліку всіх питань, інформація щодо яких надавалась тим, кого наділено найвищими повноваженнями, ми визначили ті, що були найбільш значущими під час аудиту фінансової звітності поточного періоду, тобто ті, які є ключовими питаннями аудиту. Ми описуємо ці питання в нашому звіті аудитора, крім випадків, якщо законодавчим чи регуляторним актом заборонено публічне розкриття такого питання, або коли за вкрай виняткових обставин ми визначаємо, що таке питання не слід висвітлювати в нашому звіті, оскільки негативні наслідки такого висвітлення можуть очікувано переважити його корисність для інтересів громадськості.

Звіт щодо вимог інших законодавчих і нормативних актів

Інша інформація, яка вимагається статтею 14 Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність»

У відповідності до вимог статті 14 Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» ми наводимо в нашому звіті незалежного аудитора наступну інформацію, яка вимагається на додаток до вимог Міжнародних стандартів аудиту:

Призначення і тривалість аудиторського завдання

Нас було вперше призначено аудиторами 17 січня 2020 р. рішенням загальних зборів учасників Товариства для виконання обов'язкового аудиту фінансової звітності Товариства за рік, що закінчився 31 грудня 2019 р. Наше призначення було вчергове продовжено 21 грудня 2020 р. рішенням учасника Товариства для виконання обов'язкового аудиту фінансової звітності Товариства за рік, що закінчився 31 грудня 2021 р. Загальна тривалість виконання нами аудиторського завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності Товариства без перерв з урахуванням продовження повноважень, які мали місце, та повторних призначень, з моменту визнання Товариства підприємством, що становить суспільний інтерес, у відповідності до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» - 3 роки.

Надання неаудиторських послуг та незалежність

Ми підтверджуємо, що наскільки ми знаємо і переконані, ми не надавали Товариству або контролюваним ним суб'єктам господарювання заборонені законодавством неаудиторські послуги, зазначені у четвертій частині статті 6 Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність». Ми, включаючи ключового партнера з аудиту, були незалежними по відношенню до

Товариства при проведенні нашого аудиту. Крім того, ми не надавали Товариству або контрольованим ним суб'єктам господарювання інші послуги, крім послуг з обов'язкового аудиту.

Узгодженість з додатковим звітом для аудиторського комітету

Ми підтверджуємо, що наша аудиторська думка щодо фінансової звітності, викладена в цьому звіті незалежного аудитора, узгоджується з додатковим звітом для аудиторського комітету або його еквіваленту, який ми випустили 17 серпня 2022 р.

Узгодженість звіту про управління з фінансовою звітністю

Ґрунтуючись на результатах проведеної в ході аудиту роботи з урахуванням сформованих в процесі аудиту знань і розуміння діяльності Товариства та умов його роботи, в усіх суттєвих аспектах:

- Звіт про управління складено у відповідності до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та інших застосовних законодавчих і нормативних актів, а наведена в ньому інформація узгоджується з фінансовою звітністю;
- Ми дійшли висновку, що інша інформація є суттєво викривленою з тих саме питань, які наведені вище в пунктах (i)–(ii) в розділі «Основа для думки із застереженням» нашого звіту. Ми також не змогли отримати прийнятні аудиторські докази в достатньому обсязі стосовно питань, наведених в пункті (iii) в розділі «Основа для думки із застереженням» нашого звіту. Отже, ми не змогли визначити, чи ця інформація є суттєво викривленою у зв'язку з такими питаннями.

Пояснення щодо результативності аудиту в частині виявлення порушень, зокрема пов'язаних із шахрайством

Цілі нашого аудиту щодо шахрайства полягають у ідентифікації та оцінці ризиків суттєвого викривлення фінансової звітності внаслідок шахрайства, отриманні прийнятних аудиторських доказів в достатньому обсязі щодо оцінених ризиків суттєвого викривлення внаслідок шахрайства за допомогою виконання належних аудиторських процедури у відповідь на ці ризики, а також в прийнятті необхідних заходів щодо фактичних або підозрюваних випадків шахрайства, виявлених в ході аудиту. Однак основну відповідальність за запобігання і виявлення випадків шахрайства несуть ті, кого наділено найвищими повноваженнями, і управлінський персонал Товариства.

Ключовий партнер з аудиту

Партнером завдання з аудиту, результатом якого є цей звіт незалежного аудитора, є Ковтун Оксана Анатоліївна.

Партнер

ТОВ «БЕЙКЕР ТІЛЛІ УКРАЇНА»

Оксана Ковтун

Номер реєстрації аудитора у Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності: №100797.

18 серпня 2022 р.

м. Київ, Україна

Основні відомості про аудиторську фірму

Повне найменування: Товариство з обмеженою відповідальністю «БЕЙКЕР ТІЛЛІ УКРАЇНА».

Місцезнаходження: 04112, місто Київ, вулиця Грекова, 3, квартира 9.

Фактична адреса: 03150, місто Київ, вулиця Фізкультури, 28.

Номер реєстрації у Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності: №2091.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

**Звіт про сукупний дохід
за рік, що закінчився 31 грудня 2021**

	Примітки	2021 тис.грн.	2020 тис.грн.
Дохід від реалізації	5	7 416 730	7 840 450
Собівартість реалізації	6	(6 173 699)	(6 769 382)
Валовий прибуток		1 243 031	1 071 068
Інші операційні доходи	7	21 109	21 158
Витрати на збут	8	(1 186 761)	(1 040 582)
Адміністративні витрати	9	(56 987)	(48 659)
Інші операційні витрати	10	(8 279)	(6 657)
Операційний прибуток/(збиток)		12 113	(3 672)
Інші доходи	11	14 388	24
Інші витрати	12	(7 231)	(87 270)
Фінансові доходи	13	16 757	2 284
Фінансові витрати	14	(103 261)	(90 558)
Збиток до оподаткування		(67 234)	(179 192)
Дохід/(витрати) з податку на прибуток	15	938	789
Збиток за рік		(66 296)	(178 403)
Інший сукупний дохід за рік		-	-
Загальний сукупний збиток за рік		(66 296)	(178 403)

Т.в.о директора ТОВ "Експансія" Лисянська О. С.
Головний бухгалтер ТОВ "Експансія" Куберт Л. В.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

**Звіт про фінансовий стан
Станом на 31 грудня 2021**

	Примітки	31 грудня 2021 тис.грн.	31 грудня 2020 тис.грн.	31 грудня 2019 тис.грн.
АКТИВИ				
Необоротні активи				
Основні засоби	16	489 757	483 008	537 491
Нематеріальні активи	17	292 029	404 863	529 059
Фінансові інвестиції	18	30 451	38 410	-
Передплати за основні засоби	19	55 238	2 325	335
Відстрочені податкові активи	15	2 789	1 851	1 062
Всього необоротні активи		870 264	930 457	1 067 947
Оборотні активи				
Запаси	20	752 421	822 953	790 134
Торгова та інша поточна дебіторська заборгованість	21	410 109	516 868	481 373
Дебіторська заборгованість за розрахунками бюджетом	15,22	1 542	1 542	14 253
Поточні фінансові інвестиції	23	199 900	119 800	9 500
Гроші та їх еквіваленти	24	94 645	89 251	195 384
Інші оборотні активи	26	8 334	7 250	9 368
Всього оборотні активи		1 466 951	1 557 664	1 500 012
Всього активи		2 337 215	2 488 121	2 567 959

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

**Звіт про фінансовий стан (продовження)
Станом на 31 грудня 2021**

	Примітки	31 грудня 2021 тис.грн.	31 грудня 2020 тис.грн.	31 грудня 2019 тис.грн.
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ ТА ЗОБОВ'ЯЗАННЯ				
Власний капітал				
Статутний капітал	27	743 999	743 999	743 999
Нерозподілений прибуток/(непокритий збиток)		(665 488)	(599 192)	(420 789)
Сукупний капітал		78 511	144 807	323 210
Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Банківські кредити	28	226 999	212 075	-
Непоточні зобов'язання з оренди	29	197 760	230 321	262 350
Всього непоточні зобов'язання		424 759	442 396	262 350
Поточні зобов'язання і забезпечення				
Банківські кредити	28	77 518	37 285	280 008
Поточні зобов'язання з оренди	29	113 224	129 106	81 285
Інші поточні фінансові зобов'язання	30	2 460	541	40 622
Торгова та інша поточна кредиторська заборгованість	31	1 580 952	1 681 541	1 490 297
Кредиторська заборгованість за розрахунками бюджетом -	32	27 247	19 696	8 570
Зобов'язання за одержаними авансами	33	15 004	14 406	66 343
Поточні забезпечення	34	17 540	18 343	15 274
Всього поточні зобов'язання		1 833 945	1 900 918	1 982 399
Всього зобов'язання		2 258 704	2 343 314	2 244 749
Всього власний капітал та зобов'язання		2 337 215	2 488 121	2 567 959

Ця фінансова звітність була затверджена до випуску 18 серпня 2022 від імені керівництва:

Т.в.о директора ТОВ "Експансія" Лисянська О. С. Головний бухгалтер ТОВ "Експансія" Куберт Л. В.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

**Звіт про зміни у власному капіталі
за рік, що закінчився 31 грудня 2021**

	Статутний капітал тис.грн.	Нерозподілений прибуток/(непокри- й збиток) тис.грн.	Усього тис.грн.
На 1 січня 2020	743 999	(420 789)	323 210
Збиток за рік	-	(178 403)	(178 403)
Інший сукупний дохід	-	-	-
Загальний сукупний збиток за рік	-	(178 403)	(178 403)
На 31 грудня 2020	743 999	(599 192)	144 807
На 1 січня 2021	743 999	(599 192)	144 807
Збиток за рік	-	(66 296)	(66 296)
Інший сукупний дохід	-	-	-
Загальний сукупний збиток за рік	-	(66 296)	(66 296)
На 31 грудня 2021	743 999	(665 488)	78 511

Т.в.о директора ТОВ
"Експансія"
Лисянська О. С.

Головний бухгалтер ТОВ
"Експансія"
Куберт Л. В.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

**Звіт про рух грошових коштів
за рік, що закінчився 31 грудня 2021**

	2021 тис.грн.	2020 тис.грн.
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності		
Надходження від:		
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	8 953 633	9 419 971
Повернення податків і зборів	925	4
Повернення податку на додану вартість	-	-
Цільового фінансування	6 878	6 235
Відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	564	1 263
Боржників неустойки (штрафів, пені)	734	1 196
Операційної оренди	15 343	15 432
Отримання роялті, авторських винагород	1 813	359
Інші надходження	375	2 825
Витрачання на оплату:		
Товарів (робіт, послуг)	(7 738 180)	(8 340 352)
Праці	(341 456)	(330 566)
Відрахувань на соціальні заходи	(93 173)	(89 014)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	(289 900)	(261 784)
Інші витрачання	(152 720)	(100 693)
Чисті грошові кошти, отримані від операційної діяльності	364 836	324 876
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності		
Надходження від реалізації:		
фінансових інвестицій	141 977	100
необоротних активів	127	-
Надходження від дивідендів	44 745	9 018
Надходження від погашення позик	89 874	301 859
Витрачання на придбання:		
фінансових інвестицій	(256 608)	(119 800)
необоротних активів	(191 805)	(37 795)
Витрачання на надання позик	(16 201)	(228 474)
Чисті грошові кошти, отримані від інвестиційної діяльності	(187 891)	(75 092)
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності		
Надходження від:		
Отримання позик	197 069	119 459
Інші надходження	-	-
Витрачання на:		
Погашення позик	(163 103)	(254 292)
Сплату відсотків	(84 532)	(86 562)
Сплату заборгованості з оренди	(123 406)	(99 102)
Чисті грошові кошти, отримані від фінансової діяльності	(173 972)	(320 497)
Чистий рух грошових коштів за звітний період	2 973	(70 713)
Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року	89 251	159 984
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	(136)	(20)
Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець року	92 088	89 251

Т.в.о директора ТОВ
"Експансія"
Лисянська О. С.

Головний бухгалтер ТОВ
"Експансія"
Куберт Л. В.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

Примітки до фінансової звітності
за рік, що закінчився 31 грудня 2021

1 Товариство та його операційна діяльність

Товариство з обмеженою відповідальністю «Експансія» (далі – «Товариство») було створене у 2002 році, відповідно до рішення загальних зборів засновників від 18 листопада 2002 року (запис у реєстрі 02.12.2002). Єдиним засновником ТОВ «Експансія» є Публічне Акціонерне Товариство «Закритий недиверсифікований венчурний корпоративний інвестиційний фонд «Рітейл Інвест».

Основним напрямком діяльності підприємства є оптова та роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами.

Юридична адреса: Україна, Київська обл., Києво-Святошинський р-н, м. Вишневе, вул. Промислова, 5, індекс 08132..

Середня кількість працівників Товариства в 2021 році складала 3 007 співробітників (в 2020 році: 3 172 співробітників).

1.1 Економічне середовище в Україні

Операційне середовище

Товариство здійснює свою діяльність в Україні. Протягом останніх років економіка України почала демонструвати ознаки відновлення та зростання після різкого спаду у 2014-2016 роках. Після відновлення протягом 2016-2019 років у 2020 році економіка України зазнала негативного впливу глобальної економічної кризи, обтяженої пандемією COVID-19.

Задля стимулювання економіки Національним банком України (далі - «НБУ») здійснюються заходи валютної лібералізації. Протягом 2018-2019 років відбувалося зміцнення національної валюти – української гривні, зокрема, щодо долара США та євро. Окрім цього, НБУ поступово зменшив облікову ставку з 18% річних у вересні 2018 року до 6% річних у червні 2020 року.

Проте, на початку червня 2020 року курси валют суттєво змінилися. Станом на 31 грудня 2021 року офіційний обмінний курс національної валюти становив 27,2782 гривні за 1 долар США (станом на 31 грудня 2020 року – 28,2746) та 30,92266 гривні за 1 євро (станом на 31 грудня 2020 року – 34,7396).

При цьому, для подальшого забезпечення економічного розвитку основними ризиками залишаються: продовження російської збройної агресії проти України; відсутність консенсусу щодо напрямків проведення інституціональних реформ, а також низький рівень залучення іноземних інвестицій.

Спалах COVID-19

Спалах захворювання COVID-19 вперше було зареєстровано незадовго до закінчення 2019 року. У той час в м. Ухань, столиці китайської провінції Хубей, було виявлено велику кількість випадків «пневмонії невідомого походження». 31 грудня 2019 року Китай повідомив Всесвітню організацію охорони здоров'я (ВООЗ) про новий тип вірусу. З тих пір вірусна інфекція поширилася по всьому світу. 11 березня 2021 р ВООЗ оголосила спалах COVID-19 пандемією.

Швидке поширення пандемії у 2020 році спонукало уряди багатьох країн, у тому числі України, до запровадження різних заходів боротьби зі спалахом, включаючи обмеження подорожей, закриття бізнесу, режим ізоляції певної території, карантину, тощо. Ці заходи вплинули на глобальний ланцюжок поставок, попит на товари та послуги, а також масштаби ділової активності, що спричинило волатильність на фінансових та товарних ринках. Криза, обтяжена карантинними заходами негативно позначилася на обсягах виробництва, капітальних інвестиціях та зайнятості. Це погіршило фінансовий стан значної частини підприємств, падіння доходів, тощо.

Управлінський персонал оцінив вплив COVID-19 на діяльність Товариства та доходи від реалізації, Товариства генерує достатній грошовий потік для своєчасного погашення зобов'язань та здатності продовжувати свою діяльність в осяжному майбутньому.

Кінцевий вплив COVID-19 буде залежати від майбутніх подій, включаючи, серед іншого, від кінцевого географічного поширення та тяжкості вірусу, наслідків урядових та інших заходів, спрямованих на запобігання поширення вірусу, розробки ефективних методів лікування, тривалості спалаху, дій, які вживають урядові органи, замовники, постачальники та інші треті сторони, наявності робочої сили, термінів та ступеню відновлення нормальних економічних та операційних умов. Управлінський персонал продовжує докладати зусиль для виявлення, управління та пом'якшення наслідків пандемії COVID-19 на результати Товариства; однак, існують фактори, що знаходяться поза межами знань та контролю, включаючи тривалість та тяжкість цього спалаху, будь-яких подібних спалахів, а також вжитих подальших урядових та регуляторних дій.

2 Облікова політика

2.1 Безперервність діяльності

Після дати цієї фінансової звітності, 24 лютого 2022 року, Російська Федерація розпочала повномасштабне воєнне вторгнення в Україну. До дати випуску цієї фінансової звітності акти збройної агресії російських військ надали руйнівного ефекту об'єктам української інфраструктури, призвели до тисяч смертей серед цивільного населення та спричинили суттєві негативні наслідки для громадян, бізнесу та економіки України в цілому. В Україні запроваджено воєнний стан до 21 листопада 2022 року.

Враховуючи вищевикладене, Товариство зробило оцінку припущення щодо безперервності діяльності, на основі якого була підготовлена фінансова звітність.

Діяльність Товариства зазнала значного впливу війни, крім того, продовжує існувати значна невизначеність щодо розвитку військового вторгнення Росії на територію України, його тривалості та відповідно впливу на діяльність Товариства, її персонал, ліквідність та збереження активів.

Товариством був визначений ключовий пріоритет – це безпека її співробітників та їхніх сімей.

Близько 100 співробітників приєдналися до Збройних Сил України та територіальної оборони.

Входячи до числа компаній, які складають критичну інфраструктуру, Товариство продовжує свою діяльність. Управлінським персоналом було вжито цілий ряд суттєвих заходів задля пом'якшення негативного впливу війни на діяльність та фінансовий стан підприємства. Зокрема, проведена оптимізація графіків роботи торгових точок, оптимізація затрат, переглянуто асортимент товару, проведені переговори із постачальниками та партнерами для отримання більш лояльних умов співпраці, розроблені операційні інструкції для персоналу, адаптовано логістичні ланцюги до поточних умов, реорганізовані ключові бізнес-процеси, щоб пристосуватися до існуючих проблем і забезпечити безперервність діяльності Товариства (Примітка 39).

Нижче перелічені основні фактори, які впливають на діяльність Товариства під час або після вторгнення:

Контроль над активами Станом на дату затвердження фінансової звітності Товариство визнало збиток від знецінення товарів у сумі 2 мільйони гривень. Але робота по оцінці понесених збитків ще не закінчена.

Вплив на виручку. Товариство не закривало магазини з початку військових дій на території України. Однак залишається суттєва невизначеність щодо подальшої ескалації воєнних дій, які можуть мати значний вплив на діяльність, виручку та фінансові результати Товариства у цілому.

Питання ліквідності та дотримання фінансових показників. Військове вторгнення в Україну призвело до значного погіршення ліквідності та суттєвих збитків Товариства. У зв'язку з чим керівництвом Товариства була визначена стратегія по реструктуризації існуючих на звітну дату заборгованостей за кредитами, позиками та лізинговими договорами, так щоб у 2022 році не проводити погашення основної суми боргу згідно узгоджених до початку військових дій в Україні графіків виплат. Прийнята стратегія надає Товариству змогу стабілізувати рівень ліквідності і максимально забезпечити безперервну операційну діяльність Товариства.

Після звітної дати були проведені перемовини та підписані додаткові угоди по реструктуризації заборгованості з ключовими кредиторами Товариства, в результаті яких були досягнуті наступні домовленості:

1) Відносно заборгованості за банківськими кредитами у сумі 97 мільйонів гривень укладено додаткові угоди про перенесення графіку погашення основної суми кредиту (7 мільйонів гривень), що було встановлено у період з лютого по листопад 2022 року на період з грудня 2022 року до кінця терміну кредитування рівними частинами;

2) Відносно заборгованості за банківськими кредитами у сумі 145 мільйонів гривень, повідомлено банк по форс-мажорні обставини що склалися в Україні та не можливість погашення заборгованості через обмеження в законодавстві;

3) Відносно заборгованості за банківськими кредитами у сумі 63 мільйони гривень, укладено додаткові угоди про реструктуризацію заборгованості до кінця 2022, після чого планується підписання нових графіків по погашенню.

По лізингових договорах укладено додаткові угоди про реструктуризацію заборгованості за предметом лізингу та заборгованості по винагороді, узгоджено виплату заборгованості на протязі 2023 року згідно нових графіків.

З метою аналізу впливу обставин і підтримки здатності Товариства продовжувати безперервну діяльність, керівництво підготувало актуалізований фінансовий прогноз на 2022 рік за базовим сценарієм, який показує, що спроможність Товариства функціонувати в якості безперервно діючого підприємства залежить від наступних істотних припущень:

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

Примітки до фінансової звітності (продовження)
за рік, що закінчився 31 грудня 2021

2 Облікова політика (продовження)

2.1 Безперервність діяльності (продовження)

- інтенсивність воєнних дій та обсяг територій України, на які вторглися російські війська, значно не збільшиться (Товариство матиме можливість проводити діяльність на всій території України за виключенням тимчасово окупованих територій за умови, що країною-агресором не будуть захоплені нові території);

- буде забезпечена сума виручки від продажу товарів і послуг, яка була розрахована за прогнозним сценарієм, достатня для продовження обслуговування боргу та відсутності розривів ліквідності в будь-якому місяці прогнозного періоду;

Крім зазначених вище обставин, за рік, що закінчився 31 грудня 2021 року збиток Товариства склав 66 296 тисяч гривень. Станом на 31 грудня 2021 року Товариство мало дефіцит робочого капіталу в сумі 366 994 тисяч гривень.

З урахуванням викладених вище факторів, керівництво дійшло висновку, що, доцільно підготувати фінансову звітність на основі припущення безперервної діяльності. Однак через невизначений вплив майбутнього розвитку військового вторгнення на основі вищезгаданих суттєвих припущень, що лежать в основі прогнозів, керівництво прийшло до висновку, що існує суттєва невизначеність, яка може викликати значні сумніви щодо здатності Товариства продовжувати свою діяльність на безперервній основі, і, отже, Товариство може бути не в змозі реалізувати свої активи та погасити свої зобов'язання в ході звичайної діяльності. (Примітка 39)

2.2 Основа для підготовки

Дана фінансова звітність Товариства підготовлена у відповідності до Міжнародних стандартів фінансової звітності («МСФЗ»).

Для складання фінансової звітності застосовуються міжнародні стандарти, які викладені державною мовою та офіційно оприлюднені на веб-сторінці центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку.

Дана фінансова звітність підготовлена на основі принципу історичної собівартості, за винятком фінансових інвестицій, що оцінюються за справедливою вартістю через прибуток та збиток..

Нижче наведено основні положення облікової політики, що використовувались під час підготовки даної фінансової звітності. Ці положення облікової політики застосовувались послідовно відносно всіх періодів, поданих у звітності.

Валюта подання даної фінансової звітності Товариства – українська гривня. Суми виражені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше.

Товариство вважає, що вказані зміни надають користувачам його фінансової звітності доречнішу інформацію.

2.3 Основні засоби

Основні засоби відображаються за первісною вартістю, за вирахуванням накопиченої амортизації та накопичених збитків від знецінення. Первісна вартість об'єкта основних засобів включає: (а) його вартість придбання, включаючи імпортні мита та невідшкодовані податки, після вирахування торговельних знижок; (б) будь-які витрати, безпосередньо пов'язані з приведенням об'єкта до місця розташування та стану, необхідного для того, щоб мати можливість працювати в спосіб, визначений керівництвом Товариства; (в) первісну оцінку витрат на демонтаж, переміщення елемента і відновлення ділянки, на якому він знаходиться; (г) зобов'язання, які Товариство несе або при придбанні об'єкта або внаслідок того, що використовує цей об'єкт протягом певного періоду для інших цілей, ніж для виробництва продукції протягом цього періоду.

Подальше збільшення вартості основних засобів первісно визнається за вартістю придбання. Капіталізовані витрати включають витрати на модернізацію та заміну частин активів, які збільшують строк їхнього корисного використання або покращують їхню здатність генерувати доходи. Витрати на ремонт та обслуговування основних засобів, які не відповідають наведеним вище критеріям капіталізації, відображаються у складі прибутку або збитку того періоду, в якому вони були понесені.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

Примітки до фінансової звітності (продовження)
за рік, що закінчився 31 грудня 2021

2 Облікова політика (продовження)

2.3 Основні засоби (продовження)

Знос

Сума, що підлягає амортизації є вартістю об'єкта основних засобів за вирахуванням його ліквідаційної вартості. Ліквідаційна вартість активу прирівнюється до нуля в тому випадку, якщо Товариство планує використовувати об'єкт до закінчення його корисного терміну використання.

Амортизація розраховується прямолінійним методом протягом строку корисного використання, який складає для:

Строк корисної експлуатації

АПК Будівлі	Від 1 до 13 років
Машини та обладнання (фінансовий лізинг)	Від 5 до 21 років
Машини та обладнання	Від 3 до 10 років
Транспортні засоби	Від 2 до 8 років
Транспортні засоби (фінансовий лізинг)	Від 4 до 10 років
Модернізація орендованих засобів	Від 1 до 10 років
Інші основні засоби	Від 2 до 10 років

Ліквідаційна вартість, термін корисного використання аналізується в кінці кожного звітного періоду. Вплив будь-яких змін в порівнянні з попередніми оцінками враховується як зміна в обліковій оцінці.

Сума, яка підлягає амортизації, для активів, отриманих за договорами лізингу, амортизується протягом очікуваного терміну корисного використання на тій же основі, як власних активів.

Прибуток або збиток від вибуття об'єкта основних засобів визначаються як різниця між виручкою від продажу та балансовою вартістю активу і відображається у звіті про прибутки і збитки та інший сукупний дохід.

2.4 Незавершені капітальні інвестиції

Незавершені капітальні інвестиції являють собою об'єкти, які знаходяться в процесі будівництва або інші об'єкти, які повинні бути доведені до місця розташування і стану, необхідного для функціонування основних засобів в спосіб, визначений керівництвом. Об'єкти незавершених капітальних інвестицій відображаються за фактичною вартістю за вирахуванням накопичених збитків від зменшення корисності при первісному визнанні. На об'єкти незавершених капітальних інвестицій амортизація не нараховується.

2.5 Нематеріальні активи

Нематеріальний актив являє собою ідентифікований немонетарний актив, який не має матеріальної форми (МСБО 38). Нематеріальні активи визнаються, якщо, і тільки якщо існує ймовірність того, що майбутні економічні вигоди, пов'язані з даним активом, надходять до суб'єкта господарювання; і вартість активу можна достовірно оцінити. Товариство визначає, чи є строк корисного використання нематеріального активу визначеним або невизначеним. Строк корисного використання є невизначеним, якщо немає передбаченого обмеження терміну, протягом якого очікується, що актив буде генерувати чисті притоки грошових коштів для Товариства.

Вартість нематеріального активу з визначеним строком корисного використання, яка амортизується, повинна розподілятися на систематичній основі протягом строку його корисного використання. Нематеріальні активи з невизначеним строком корисного використання не амортизуються, але тестуються на предмет знецінення у випадку наявності ознак зменшення корисності. У разі знецінення балансова вартість нематеріальних активів зменшується до найбільшої з двох величин - вартості використання та справедливої вартості за вирахуванням витрат на продаж.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

Примітки до фінансової звітності (продовження)
за рік, що закінчився 31 грудня 2021

2 Облікова політика (продовження)

2.5 Нематеріальні активи (продовження)

Нематеріальні активи оцінюються при первісному визнанні за собівартістю. Після первісного визнання нематеріальні активи відображаються за первісною вартістю за вирахуванням накопиченої амортизації та накопичених збитків від знецінення.

Первісна вартість придбаного нематеріального активу складається з ціни (вартості) придбання, мита та інших витрат, безпосередньо пов'язаних з його придбанням та доведенням до стану, в якому вони придатні до використання належним чином.

Для нематеріальних активів використовується прямолінійний метод нарахування амортизації.

Амортизація розраховується прямолінійним методом протягом строку корисного використання, який складає для:

<u>Нематеріальні активи</u>	<u>Строк корисної експлуатації</u>
Ліцензії та виключні права	Від 1,5 до 3 років
Програмне забезпечення	Від 1,5 до 10 років
Торгові марки	Від 3 до 8 років
Інші нематеріальні активи	Від 2 до 10 років
Ліквідаційна вартість нематеріальних активів для цілей амортизації дорівнює нулю.	

Наприкінці звітного року строки корисної експлуатації нематеріальних активів переглядаються.

Витрати, що здійснюються для підтримання об'єкта в придатному для використання стані та одержання первісно визначеного розміру майбутніх економічних вигід від його використання, включаються до складу витрат звітного періоду.

Первісна вартість нематеріальних активів збільшується на суму витрат, пов'язаних із удосконаленням цих нематеріальних активів і збільшенням строку використання, що сприятиме збільшенню первісно очікуваних майбутніх економічних вигід.

2.6 Визначення справедливої вартості

Справедлива вартість є вартістю, яку буде отримано від продажу активу або сплачено за передачу зобов'язання в рамках звичайної угоди між учасниками ринку на дату оцінки. Оцінка справедливої вартості ґрунтується на припущенні, що угода щодо продажу активу або передачі зобов'язання відбуватиметься:

- на основному ринку для активу або зобов'язання, або
- на найсприятливішому ринку для даного активу або зобов'язання, за відсутності основного ринку.

Основний або найсприятливіший ринок повинен бути доступний для Товариства.

Справедливу вартість активу або зобов'язання визначають, виходячи із припущень, які учасники ринку використовували б під час визначення ціни активу або зобов'язання, якщо припустити, що такі учасники ринку діють, переслідуючи власні економічні інтереси.

Оцінка справедливої вартості нефінансового активу враховує здатність учасника ринку генерувати економічні вигоди від найкращого та найбільш ефективного використання активу, або продаючи його іншому учаснику ринку, який використовуватиме актив в найкращий і найбільш ефективний спосіб.

Товариство використовує різні методи оцінки, необхідні в даних обставинах, і для яких є достатньо даних для визначення справедливої вартості, максимально використовуючи відповідні доступні очевидні вхідні дані та зводячи до мінімуму використання недоступних вхідних даних.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

Примітки до фінансової звітності (продовження)
за рік, що закінчився 31 грудня 2021

2 Облікова політика (продовження)

2.6 Визначення справедливої вартості (продовження)

Всі активи та зобов'язання, чия справедлива вартість оцінюється або розкривається у фінансовій звітності, класифікуються в рамках описаної нижче ієрархії джерел справедливої вартості на підставі вихідних даних найнижчого рівня, які є суттєвими для оцінки справедливої вартості загалом:

- Рівень 1 - Ринкові котирування цін на активному ринку за ідентичними активами чи зобов'язаннями (без жодних коригувань);

- Рівень 2 - Моделі оцінки, в яких істотні для оцінки справедливої вартості вихідні дані, що відносяться до найнижчого рівня ієрархії, є прямо чи опосередковано спостережуваними на ринку;

- Рівень 3 - Моделі оцінки, в яких істотні для оцінки справедливої вартості вихідні дані, що відносяться до найнижчого рівня ієрархії, не є спостережуваними на ринку.

Для активів та зобов'язань, які визнаються у фінансовій звітності на регулярній основі, Товариство визначає, чи відбувалися переходи між рівнями ієрархії шляхом перегляду класифікації (на підставі вихідних даних найнижчого рівня, які є суттєвими для оцінки справедливої вартості загалом) наприкінці кожного звітного періоду.

2.7 Зменшення корисності необоротних активів

На кожен звітну дату Товариство переглядає балансову вартість своїх необоротних активів з метою визначення наявності будь-яких ознак знецінення. Якщо такі ознаки існують, то очікувана відновна вартість такого активу розраховується для визначення суми збитків від знецінення. У разі, якщо практично неможливо визначити суму очікуваного відшкодування окремого активу, Товариство визначає суму очікуваного відшкодування одиниці, яка генерує грошові кошти, до якої належить цей актив.

2.8 Запаси

Запаси відображаються в бухгалтерському обліку і звітності за найменшою з двох оцінок: первісною вартістю або чистою вартістю реалізації.

Первісна вартість запасів складається з таких фактичних витрат: суми, що сплачуються згідно з договором постачальнику (продавцю), за вирахуванням непрямих податків; суми ввізного мита; суми непрямих податків у зв'язку з придбанням запасів, які не відшкодовуються Товариству; інших витрат, які безпосередньо пов'язані з придбанням запасів і приведенням їх до стану, в якому вони придатні для використання у запланованих цілях.

Собівартість запасів визначається за методом середньозваженої вартості.

2.9 Фінансові інструменти - основні підходи до оцінки

Справедлива вартість фінансових інструментів, що обертаються на активному ринку, оцінюється як сума, отримана при множенні ринкового котирування на окремих актив або зобов'язання на кількість інструментів, утримуваних організацією. Це справедливо навіть для випадку, коли звичайний щоденний обсяг торгівлі ринку не достатній, щоб поглинути утримувану кількість, а розміщення заявок на продаж цієї позиції в одній операції може вплинути на ціну котирування.

Моделі оцінки, такі як модель дисконтованих грошових потоків, а також моделі, засновані на даних аналогічних операцій, що здійснюються на ринкових умовах, або розгляд фінансових даних об'єкта інвестицій використовуються для визначення справедливої вартості фінансових інструментів, для яких недоступна ринкова інформація про ціну угод. Результати оцінки справедливої вартості аналізуються і розподіляються за рівнями ієрархії справедливої вартості в такий спосіб

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

Примітки до фінансової звітності (продовження)
за рік, що закінчився 31 грудня 2021

2 Облікова політика (продовження)

2.9 Фінансові інструменти - основні підходи до оцінки (продовження)

(i) до 1 Рівня відносяться оцінки за ринковими котируваннями (нескоригованими) на активних ринках для ідентичних активів або зобов'язань,

(ii) до 2 Рівня - отримані за допомогою моделей оцінки в яких усі використані значні вихідні дані які або прямо (наприклад, ціна), або опосередковано (наприклад, розраховані на базі ціни) можна спостерігати для активу або зобов'язання, і

(iii) оцінки 3 Рівня, котрі є оцінками, які не засновані виключно на спостережуваних ринкових даних (тобто для оцінки потрібно значний обсяг неспостережуваних вихідних даних).

Витрати на операцію є додатковими витратами, що безпосередньо відносяться до придбання, випуску або вибуття фінансового інструменту. Додаткові витрати - це витрати, які не були б понесені, якби операція не відбулася. Витрати на операцію включають виплати та комісійні, сплачені агентам (включаючи працівників, які виступають в якості торгових агентів), консультантам, брокерам та дилерам, збори, які сплачуються регулюючим органам та фондовим біржам, а також податки і збори, що стягуються при передачі права власності. Витрати на операції не включають премій або дисконтів за борговими зобов'язаннями, витрат на фінансування, внутрішніх адміністративних витрат чи витрати на зберігання.

Амортизована собівартість – це сума, за якою фінансовий інструмент оцінюється під час первісного визнання з вирахуванням погашення основної суми, і з додаванням або вирахуванням накопиченої амортизації будь-якої різниці між первісною вартістю та вартістю при погашенні, а у випадку фінансових активів, із урахуванням резерву під збитки, визначена за методом ефективного відсотка. Нараховані відсотки включають амортизацію відстрочених при первісному визнанні витрат на операцію, а також будь-яких премій або дисконту від суми погашення із використанням методу ефективною процентної ставки. Нараховані процентні доходи і нараховані процентні витрати, включаючи нарахований купонний дохід та амортизований дисконт або премію (включаючи відстрочену при наданні комісію, при наявності такої), не відображаються окремо, а включаються до балансової вартості відповідних статей звіту про фінансовий стан.

Первісне визнання фінансових інструментів

Фінансові інструменти, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток, спочатку визнаються за справедливою вартістю. Всі інші фінансові інструменти спочатку визнаються за справедливою вартістю, включаючи витрати на операцію. Найкращим підтвердженням справедливої вартості при первісному визнанні є ціна угоди. Прибуток або збиток при первісному визнанні враховуються тільки в тому випадку, якщо існує різниця між справедливою ціною і ціною угоди, підтвердженням якої можуть служити інші спостережувані на ринку поточні угоди з тим же інструментом або модель оцінки, яка в якості базових даних використовує тільки дані спостережуваних ринків. Після первісного визнання фінансових активів, які оцінюються за справедливою вартістю, та інвестицій в боргові інструменти, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, визнається оціночний резерв під очікувані кредитні збитки, що призводить до визнання бухгалтерського збитку відразу після первісного визнання активу.

Купівля та продаж фінансових активів, передавання яких повинно проводитися в терміни, встановлені нормами регулювання або звичаями відповідного ринку («звичайне» придбання або продаж), відображаються на дату укладення угоди, тобто на дату, коли Товариство зобов'язується купити або продати фінансовий актив. Всі інші операції з придбання визнаються, коли Товариство стає стороною договірних положень щодо інструмента.

Для визначення справедливої вартості позик пов'язаним сторонам, які не обертаються на активному ринку, Товариство використовує модель дисконтованих грошових потоків. Існує ймовірність виникнення відмінностей між справедливою вартістю при первісному визнанні, яка приймається рівною ціною угоди, і сумою, визначеною при початковому визнанні за допомогою моделі оцінки, що використовує вихідні дані Рівня 3. Якщо після калібрування вхідних даних для моделей оцінки виникають будь-які різниці, такі різниці рівномірно амортизуються протягом терміну дії позик пов'язаним сторонам. У разі використання вихідних даних Рівня 1 або Рівня 2 різниці, які виникають негайно визнаються в складі прибутку чи збитку.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

Примітки до фінансової звітності (продовження)
за рік, що закінчився 31 грудня 2021

2 Облікова політика (продовження)

2.9 Фінансові інструменти - основні підходи до оцінки (продовження)

Класифікація і подальша оцінка фінансових інструментів: категорії оцінювання

Товариство класифікує фінансові активи, використовуючи такі категорії оцінки: оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток, оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід і які оцінюються за амортизованою вартістю. Класифікація і подальша оцінка боргових фінансових активів залежить від: (i) бізнес-моделі Товариства для управління відповідним портфелем активів і (ii) характеристик грошових потоків за активом. Станом на 31 грудня 2021 року та 31 грудня 2020 року Товариство не мало фінансових активів, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід.

Класифікація і подальша оцінка фінансових інструментів: бізнес-модель

Бізнес-модель відображає спосіб, який використовується Товариством для управління активами з метою отримання грошових потоків: чи є метою: (i) тільки отримання передбачених договором грошових потоків від активів («утримання активів для одержання договірних грошових потоків»), або (ii) як отримання передбачених договором грошових потоків, так і грошових потоків, що виникають в результаті продажу активів («утримання активів для одержання договірних грошових потоків, так і шляхом продажу фінансових активів»), або, якщо не застосуємо ні пункт (i), ні пункт (ii), фінансові активи відносяться до категорії «інших» бізнес-моделей і оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток.

Фактори, що враховуються Товариством при визначенні бізнес-моделі, включають мету і склад портфеля, минулий досвід отримання грошових потоків по відповідних активах, підходи до оцінки та управління ризиками, методи оцінки прибутковості активів.

Класифікація і подальша оцінка фінансових інструментів: характеристики грошових потоків

Якщо бізнес-модель передбачає утримання активів для отримання передбачених договором грошових потоків або для отримання передбачених договором грошових потоків і продажу, Товариство оцінює, чи становлять собою грошові потоки виключно платежі в рахунок основної суми боргу і відсотків («тест на платежі виключно в рахунок основної суми боргу і відсотків» або «SPPI-тест»). Фінансові активи з вбудованими похідними інструментами розглядаються в сукупності, щоб визначити, чи є грошові потоки по ним платежами виключно в рахунок основної суми боргу і відсотків. При проведенні цієї оцінки Товариство розглядає, чи відповідають передбачені договором грошові потоки умовам базового кредитного договору, тобто відсотки включають тільки відшкодування щодо кредитного ризику, тимчасової вартості грошей, інших ризиків базового кредитного договору і маржу прибутку.

Якщо умови договору передбачають схильність до ризику або волатильності, які не відповідають умовам базового кредитного договору, відповідний фінансовий актив класифікується і оцінюється за справедливою вартістю через прибуток або збиток. Тест на платежі виключно в рахунок основної суми боргу і відсотків проводиться після первісного визнання активу, і подальша переоцінка не проводиться.

Торгова дебіторська заборгованість Товариства первісно визнається за справедливою вартістю і в подальшому оцінюється за амортизованою вартістю з використанням методу ефективної ставки відсотка, за вирахуванням резерву на знецінення.

Згортання фінансових інструментів

Фінансові активи і зобов'язання згортаються і в звіті про фінансовий стан відображається чиста величина тільки в тих випадках, коли існує юридично забезпечене право на згортання визнаних сум, а також намір або погасити зобов'язання на нетто-основі, або продати актив й одночасно погасити зобов'язання. Право на згортання (а) не повинно залежати від майбутньої події; та (б) повинно бути юридично забезпеченим за всіх таких обставин: (i) за нормального ходу бізнесу, (ii) у випадку невиконання зобов'язань; та (iii) у випадку неплатоспроможності.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

Примітки до фінансової звітності (продовження)
за рік, що закінчився 31 грудня 2021

2 Облікова політика (продовження)

2.10 Фінансові активи

Фінансові активи – перекласифікація

Товариство здійснює перекласифікацію фінансових активів тоді й лише тоді, коли змінює свою бізнес-модель управління портфелем фінансових активів в цілому. Перекласифікація проводиться перспективно з початку першого звітного періоду після зміни бізнес-моделі. Товариство не міняє свою бізнес-модель протягом поточного або порівняльного періоду і не здійснює перекласифікацію.

На підставі прогнозів Товариство оцінює очікувані кредитні збитки (ОКЗ), щодо всіх фінансових активів, які не оцінюються за справедливою вартістю через прибутки/збитки, а також зобов'язань по наданню позик і договорів фінансової гарантії. Товариство оцінює очікувані кредитні збитки і визнає резерв під очікувані кредитні збитки (ОКЗ) на кожну звітну дату. Оцінка очікуваних кредитних збитків відображає:

Фінансові активи Товариства, на які поширюється нова модель очікуваних кредитних збитків, передбачена МСФЗ (IFRS) 9, представлені торговою та іншою дебіторською заборгованістю. Товариство застосовує спрощений підхід до визнання очікуваних кредитних збитків на увесь строк дії торгової та іншої дебіторської заборгованості, як дозволено згідно з МСФЗ 9. Товариство відображає очікувані кредитні збитки та зміни очікуваних кредитних втрат на кожну звітну дату, щоб відобразити зміни в кредитному ризику після первісного визнання.

До грошових коштів і їх еквівалентів також застосовуються вимоги МСФЗ 9 щодо знецінення, виявлений збиток від знецінення був несуттєвим.

Списання фінансових активів

Фінансові активи списуються цілком або частково, коли Товариство вичерпало всі практичні можливості по їх стягненню і прийшло до висновку про необґрунтованість очікувань щодо відшкодування таких активів. Списання представляє собою припинення визнання. Ознаки відсутності обґрунтованих очікувань щодо стягнення включають:

- контрагент зазнає значних фінансових труднощів, що підтверджується фінансовою інформацією про контрагента, що знаходиться в розпорядженні Товариства;

- контрагент розглядає можливість оголошення процедури банкрутства або фінансової реорганізації;

- існує негативна зміна платіжного статусу контрагента, обумовлене змінами національних або локальних економічних умов, що впливають на контрагента.

Товариство може списати фінансові активи, щодо яких ще вживаються заходи щодо примусового стягнення, коли Товариство намагається стягнути суми заборгованості за договором, хоча у неї немає обґрунтованих очікувань щодо їх стягнення.

Припинення визнання фінансових активів

Товариство припиняє визнання фінансових активів: (а) коли передає договірні права на одержання грошових потоків від такого фінансового активу; або (б) коли передає фінансовий актив, і таке передавання відповідає критеріям для припинення визнання і при цьому (i) також передало практично всі ризики і винагороди, пов'язані з володінням цими активами, або (ii) ні передало, ні зберегло практично всі ризики і винагороди, пов'язані з володінням цими активами, але втратило право контролю щодо цих активів. Контроль вважається збереженим, якщо контрагент не має практичної можливості повністю продати актив непов'язаній третій стороні без введення обмежень на продаж.

Модифікація фінансових активів

Іноді Товариство переглядає чи іншим чином модифікує договірні умови за фінансовими активами. Товариство оцінює, чи є модифікація передбачених договором грошових потоків суттєвою з урахуванням, серед іншого, наступних факторів: наявності нових договірних умов, які роблять значний вплив на профіль ризиків по активу (наприклад, участь в прибутку або дохід на капітал), суттєвих змін відсоткової ставки, зміни валютної деномінації, появи нового або додаткового кредитного забезпечення, які мають значний вплив на кредитний ризик, пов'язаний з активом, або значного продовження терміну кредиту у випадках, коли позичальник не зазнає фінансових труднощів.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

Примітки до фінансової звітності (продовження)
за рік, що закінчився 31 грудня 2021

2 Облікова політика (продовження)

2.10 Фінансові активи (продовження)

Якщо модифіковані умови суттєво відрізняються, так що права на грошові потоки за первісним активом припиняються, Товариство припиняє визнання первісного фінансового активу і визнає новий актив за справедливою вартістю. Датою перегляду умов вважається дата первісного визнання для цілей розрахунку подальшого знецінення, в тому числі для визначення факту значного збільшення кредитного ризику. Товариство також оцінює відповідність нового кредиту або боргового інструменту критерієм здійснення платежів виключно в рахунок основної суми боргу і відсотків. Будь-які розбіжності між балансовою вартістю первісного активу, визнання якого припинено, і справедливою вартістю нового, значно модифікованого активу відображається у складі прибутку або збитку, якщо суть відмінностей не відноситься до операцій з капіталом з власниками.

У ситуації, коли перегляд умов був викликаний фінансовими труднощами контрагента і його нездатністю виконувати початково узгоджені платежі, Товариства порівнює початкові і скориговані очікувані грошові потоки з активами на предмет значної відмінності ризиків і вигод по активу в результаті модифікації умов договору.

Якщо ризики і вигоди не змінюються, то значна відмінність модифікованого активу від початкового активу відсутня і його модифікація не призводить до припинення визнання. Товариство здійснює перерахунок валової балансової вартості шляхом дисконтування модифікованих грошових потоків договору за первісною ефективною процентною ставкою (або по ефективній процентній ставці, скоригованій з урахуванням кредитного ризику для придбаних або створених кредитно-знецінених фінансових активів) і визнає прибуток або збиток від модифікації в звіті про прибутки та збитку.

2.11 Фінансові зобов'язання

Фінансові зобов'язання - категорії оцінювання

Фінансові зобов'язання класифікуються як такі, що в подальшому оцінюються за амортизованою вартістю, крім: (i) фінансових зобов'язань, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток: ця класифікація застосовується до похідних фінансових інструментів, фінансових зобов'язань, призначених для торгівлі (наприклад, короткі позиції цінних паперів), умовної компенсації, визнаної набувачем при об'єднанні бізнесу, і інших фінансових зобов'язань, визначених як такі при первісному визнанні (ii) договорів фінансової гарантії і зобов'язань з надання позик. Товариство не мало договорів фінансових гарантій та зобов'язань з надання позик станом на 31 грудня 2021 року та 31 грудня 2020 року.

Якщо обмін борговими інструментами або модифікація умов враховується як погашення, всі витрати або виплачені винагороди визнаються в прибутку чи збитку. Якщо обмін або модифікація не враховується як погашення, всі витрати або виплачені винагороди відображаються як коригування балансової вартості зобов'язання і амортизуються протягом строку дії модифікованого зобов'язання.

Модифікації зобов'язань, що не приводять до їх погашення, обліковуються як зміна оцінок за методом нарахування кумулятивної амортизації на поетапній основі, при цьому прибуток або збиток відображається в прибутку чи збитку, якщо суть відмінностей не відноситься до операцій з капіталом власників.

Припинення визнання фінансових зобов'язань

Визнання фінансових зобов'язань припиняється в разі їх погашення (тобто тоді, коли зобов'язання, передбачене договором, виконано або анульовано, або коли сплив термін його виконання).

Обмін борговими інструментами з суттєво відмінними умовами між існуючим позичальником та позикодавцем обліковується як погашення первісного фінансового зобов'язання й визнання нового фінансового зобов'язання. Умови вважаються суттєво різними, якщо дисконтована теперішня вартість грошових потоків на нових умовах, включаючи будь-які сплачені комісії за вирахуванням будь-яких комісій, що були одержані та дисконтовані за первісною ефективною ставкою відсотка, відрізняється принаймні на 10% від дисконтованої теперішньої вартості залишкових грошових потоків за первісним фінансовим зобов'язанням. Крім того, враховуються інші якісні фактори, такі як валюта, в якій номіновано інструмент, зміна типу процентної ставки, нові умови конвертації інструменту і зміна обмежувальних умов по кредиту.

2 Облікова політика (продовження)

2.12 Позики та дебіторська заборгованість

Позики і дебіторська заборгованість є непохідними фінансовими активами з фіксованими або обумовленими платежами, які не котируються на активному ринку. Вони включаються до складу поточних активів, окрім випадків, якщо строки їх погашення перевищують 12 місяців після звітної дати, тоді вони визнаються як необоротні активи. Позики та дебіторська заборгованість включають торговельну дебіторську заборгованість, передплати та іншу дебіторську заборгованість, податок на додану вартість (далі – ПДВ) до відшкодування, позики видані.

Торгова та інша дебіторська заборгованість спочатку враховується за справедливою вартістю, а надалі оцінюється за амортизованою вартістю з використанням методу ефективної процентної ставки мінус оціночний резерв під очікувані кредитні збитки. Ставка дисконтування являється вартістю строкових депозитів за даними статистичної звітності банків України для суб'єктів господарювання, в національній валюті.

Товариство застосовує спрощений підхід до оцінки резерву під очікувані кредитні збитки для торгової дебіторської заборгованості і активів за договором, які виникають внаслідок операцій, що належать до сфери застосування МСФЗ (IFRS) 15.

Відповідно до спрощеного підходу для оцінки очікуваних кредитних збитків Товариство використовує коефіцієнт погашення заборгованості. Коефіцієнт погашення заборгованості встановлюється в залежності від:

- кількості днів прострочення торгової дебіторської заборгованості (тобто скільки днів з моменту виникнення заборгованості вона не оплачена); і

- фінансового стану дебітора (тобто чи є дебітор банкрутом, і чи відома керівництву підприємства додаткова інформація про те, що дебіторська заборгованість не буде погашена в майбутньому).

Всі фінансові активи Товариства з метою нарахування оціночного резерву (резерву на знецінення) розділені на групи. При нарахуванні оціночного резерву керівництвом використовується також додаткова інформація, яка піддається аналізу.

Товариство проводить нарахування оціночного резерву під збитки на кожну звітну дату. Нарховані суми оціночного резерву відображаються в Звіті про фінансовий стан в складі активів, а витрати по нарахуванню - в Звіті про прибутки та збитки - в складі інших операційних витрат. Сума відшкодування раніше списаної безнадійної дебіторської заборгованості включається до складу інших операційних доходів.

Коли торгова дебіторська заборгованість стає безповоротною, вона списується за рахунок оціночного резерву під очікувані кредитні збитки. Повернення раніше списаних сум кредитується у складі прибутку або збитку.

Загальний обсяг дебіторської заборгованості за авансами виданими, в розрізі кожного контрагента, підлягає аналізу на предмет встановлення кінцевого терміну розрахунків за кожним окремим договором (акту прийому-передачі, акту виконаних робіт і т.д., в разі поетапного здійснення розрахунків).

Строк позовної давності для списання безнадійної заборгованості становить 3 роки

2.13 Грошові кошти та їх еквіваленти

Грошові кошти та їх еквіваленти включають кошти в касі, кошти в дорозі, грошові кошти в банках, а також депозити з первісним строком погашення менше трьох місяців.

2.14 Кредити та позики

Кредити і позики визнаються за справедливою вартістю за вирахуванням витрат на операцію, і обліковуються за амортизованою вартістю; різниця між справедливою вартістю отриманих коштів (за вирахуванням витрат на операцію) і вартістю погашення визнається у прибутку чи збитку за період з використанням методу ефективної відсоткової ставки.

Позики класифікуються як поточні зобов'язання, якщо Товариство не має безумовного права відстрочки погашення зобов'язання по погашенню протягом як мінімум 12 місяців після звітної дати. Витрати на позики, безпосередньо пов'язані з придбанням, будівництвом або виробництвом активів, які потребують суттєвого періоду для підготовки їх до використання (кваліфікований актив) капіталізуються як частина вартості цих активів. Інвестиційний дохід, отриманий від тимчасового використання цільових коштів, отриманих за кредитами для конкретних кваліфікованих активів, вираховується з витрат на позики, які підлягають капіталізації. Капіталізація витрат на позики триває до дати, коли вся діяльність для підготовки кваліфікаційного активу до його передбаченого використання та продажу завершена.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

Примітки до фінансової звітності (продовження)
за рік, що закінчився 31 грудня 2021

2 Облікова політика (продовження)

2.15 Торгова та інша кредиторська заборгованість

Кредиторська заборгованість визнається, коли суб'єкт господарської діяльності стає стороною контракту і внаслідок цього має юридичне зобов'язання сплатити грошові кошти. Зобов'язання первісно визнається за справедливою вартістю і згодом обліковується за амортизованою вартістю з використанням методу ефективної відсоткової ставки.

2.16 Оренда

Товариство як орендар

Товариство виступає стороною договорів оренди в якості орендаря по відношенню, крім іншого, до наступних об'єктів:

- Будівлі (в т.ч. торгові приміщення);
- Машини та обладнання;
- Транспортні засоби.

Договори оренди відображаються, оцінюються та представлені у відповідності до МСФЗ 16 (IFRS) «Оренда».

Товариство визнає активи та зобов'язання щодо всіх договорів оренди за винятком короткострокових договорів і договорів із низькою вартістю.

Відповідно до облікової політики Товариство відображає актив у формі права використання та зобов'язання з оренди на дату початку дії всіх договорів оренди, передаючи право контролювати на протязі періоду часу використання ідентифікованих активів. Дата початку дії договору оренди – це дата, коли орендодавець робить базовий актив доступний для використання орендарем.

Активи у формі права використання первісно оцінюються за первісною вартістю, яка включає:

- суму первісної оцінки зобов'язання з оренди;
- всі орендні платежі, які здійснюються на дату початку дії договору оренди або до неї, за вирахування стимулюючих платежів по оренді;
- всі первісні прямі витрати, понесені орендарем;
- оцінку витрат, які будуть понесені орендарем при демонтаванні та переміщенні базового активу або відновленні земельної ділянки, на якій розташовані активи.

Після настання дати початку дії договору активи у формі права використання оцінюються за первісною вартістю за вирахуванням накопиченої амортизації та накопичених збитків від знецінення, а також коригуються з врахуванням переоцінки зобов'язань з оренди.

Зобов'язання з оренди первісно оцінюється за дисконтованою вартістю орендних платежів, які не сплачені на вказану дату. Орендні платежі, включені до оцінки орендних зобов'язань Товариство включають фіксовані платежі за вирахуванням стимулюючих платежів по оренді до отримання та змінні орендні платежі, що залежать від зміни курсу іноземної валюти до курсу гривні. Змінні орендні виплати, які не залежать від індексу або ставки, відображаються як операційні витрати.

Орендні платежі дисконтуються з використанням відсоткової ставки, передбаченої в договорі оренди, якщо ця ставка може бути визначена, або ставки залучення додаткових позикових коштів Товариством.

Кожен орендний платіж розподіляється між зобов'язанням і фінансовими витратами. Фінансові витрати відносяться на прибуток або збиток протягом терміну оренди з метою забезпечення постійної процентної ставки по залишку зобов'язання за кожен період. Актив у формі права використання амортизується лінійним методом протягом строку корисного використання активу або терміну оренди в залежності від того, який з них закінчиться раніше.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

Примітки до фінансової звітності (продовження)
за рік, що закінчився 31 грудня 2021

2 Облікова політика (продовження)

2.16 Оренда (продовження)

Товариство як орендодавець

Оренда класифікується як операційна оренда, якщо вона не передає в основному всі ризики та вигоди щодо права власності на базовий актив. Доходи від оренди, обліковуються прямолінійно на умовах оренди та включаються до доходів Товариства у звіті про прибутки та збитки через його операційний характер. Орендодавець додає первісні прямі витрати, понесені при укладанні договору про операційну оренду, до балансової вартості базового активу та визнає їх, як витрати протягом строку оренди на такий самій основі, як дохід від оренди. Умовні орендні платежі визнаються доходом у тому періоді, в якому вони були отримані.

2.17 Забезпечення та умовні зобов'язання

Загальна інформація

Забезпечення визнаються, якщо Товариство має існуюче зобов'язання, що виникло в результаті минулих подій, погашення яких призведе до відтоку економічних вигід, і які можна оцінити в грошовому вираженні з достатнім ступенем надійності. Забезпечення оцінюються виходячи з кращої оцінки керівництвом витрат, необхідних для врегулювання існуючих зобов'язань на звітну дату.

- можливого зобов'язання, яке виникає внаслідок минулих подій і існування якого підтвердиться лише після того, як відбудеться або не відбудеться одна чи кілька невизначених майбутніх подій, не повністю контрольованих суб'єктом господарювання, або

- існуючого зобов'язання, яке виникає внаслідок минулих подій, але не визнається, оскільки немає ймовірності, що вибуття ресурсів, котрі втілюють у собі економічні вигоди, буде необхідним для погашення зобов'язання, або суму зобов'язання не можна оцінити достатньо достовірно.

2.18 Визнання доходів

Виручка від реалізації готової продукції, товарів, робіт і послуг (дохід за договорами з покупцями) визнається тоді, коли (або в міру того, як) Товариство виконує свої обов'язки до виконання за договором шляхом передачі товарів або послуг (тобто, активів), які підлягають поставці покупцеві. В момент укладення договору Товариство визначає, чи виконує воно обов'язок до виконання протягом періоду або в певний момент часу. Якщо обов'язок до виконання не виконується протягом періоду, Товариство виконує обов'язок до виконання в певний момент часу. Товари або послуги вважаються переданими, коли (або в міру того, як) покупець отримує контроль над ними.

Для кожного обов'язку до виконання, виконуваного протягом періоду, Товариство визнає виручку протягом періоду, оцінюючи ступінь повноти виконання обов'язків до виконання. Для оцінки ступеня виконання обов'язків до виконання Товариство застосовує методи результатів і методи ресурсів в залежності від технологічних особливостей виробничого процесу і / або технологічних характеристик товарів або послуг, а також економічної доцільності.

Виручка оцінюється як частина ціни угоди (яка виключає оцінки змінного відшкодування, які є обмеженими), що розподіляється на обов'язок до виконання, коли (або в міру того, як) цей обов'язок до виконання виконується, без податку на додану вартість (ПДВ).

Дохід від надання маркетингових послуг

Товариство укладає договори з постачальниками товарів відповідно до сформованої галузевої практики. Згідно таких договорів Товариство отримує різні види маркетингових доходів від постачальників, які, серед іншого, пов'язані з придбанням товарів для перепродажу, проведенням маркетингових заходів по просуванню товарів, наданням необхідних послуг по передпродажній підготовці товару, тощо. Єдиної галузевої практики щодо визначення сум, які підлягають отриманню від постачальників у зв'язку з придбанням товарів для перепродажу, не існує, зазвичай їх називають комерційним доходом. Товариство визнає комерційний дохід, тоді коли він зароблений Товариством, усі зобов'язання, передбачені для отримання доходу, виконані, і дохід може бути достовірно оцінений на підставі умов договору. Такий дохід у фінансовій звітності відображається у складі собівартості реалізованої.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

Примітки до фінансової звітності (продовження)
за рік, що закінчився 31 грудня 2021

2 Облікова політика (продовження)

2.18 Визнання доходів (продовження)

Процентні доходи та витрати

Процентні доходи і витрати відображаються в звіті про сукупний дохід за всіма борговими інструментами за методом нарахування з використанням ефективної відсоткової ставки. Процентний дохід включає в себе номінальний відсоток, а також амортизацію дисконту або премії. У разі, якщо погашення кредитів малоімовірне, їх балансова вартість зменшується до суми очікуваного відшкодування з подальшим обліком процентного доходу за ставкою, що використовується для дисконтування майбутніх грошових потоків з метою оцінки суми очікуваного відшкодування кредиту.

2.19 Витрати

Витрати звітного періоду визнаються в результаті або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу Товариства (за винятком зменшення капіталу в наслідок його вилучення або розподілу власниками), за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені.

Витрати визнаються витратами певного періоду одночасно з визнанням доходу, для отримання якого вони здійснені. Витрати, які неможливо прямо пов'язати з доходом певного періоду, відображаються у складі витрат того звітного періоду, в якому вони були здійснені.

2.20 Курсові різниці

Курсові різниці за звітний період виникають від групи подібних операцій, мають однорідний характер, в наслідок чого дохід або збиток від цих операцій відображаються в звітності на нетто-основі в інших доходах або в інших витратах.

2.21 Оподаткування

Податок на прибуток

Податок на прибуток за звітний період складається з поточного податку на прибуток підприємств та відстроченого податку на прибуток. Поточний податок на прибуток та відстрочений податок на прибуток відображаються як витрати або доходи, крім випадків, коли податок на прибуток, нарахований в результаті господарських операцій, відображається безпосередньо у власному капіталі.

Відстрочений податок на прибуток відображає чистий вплив на оподаткування тимчасових різниць між балансовою вартістю активів та зобов'язань, що використовується для цілей підготовки фінансової звітності, та сум, що використовуються для цілей розрахунку податку на прибуток.

Відстрочені податкові активи та зобов'язання оцінюються із застосуванням ставок оподаткування, що, як очікується, будуть застосовані до оподатковуваного прибутку у звітні періоди, в які ці тимчасові різниці, як очікується, будуть відшкодовані або погашені. Оцінка відстрочених податкових активів та відстрочених податкових зобов'язань відображає податкові наслідки, які матимуть місце залежно від способу, в який підприємство очікує відшкодувати балансову вартість активу або погасити зобов'язання на звітну дату.

Відстрочені податкові активи визнаються, якщо існує ймовірність отримання у майбутньому оподатковуваного прибутку, по відношенню до якого можуть бути використані відстрочені податкові активи. Товариство переглядає невизнані відстрочені податкові активи та балансову вартість відстрочених податкових активів на кожну звітну дату. Товариство визнає раніше невизнані відстрочені податкові активи, якщо існує ймовірність того, що отриманий у майбутньому оподатковуваний прибуток дозволить відшкодувати відстрочений податковий актив. Товариство зменшує балансову вартість відстроченого податкового активу, якщо отримання оподатковуваного прибутку, достатнього для відшкодування відстроченого податкового активу, більше не є ймовірним.

Ставка податку на прибуток в Україні становить 18%.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

Примітки до фінансової звітності (продовження)
за рік, що закінчився 31 грудня 2021

2 Облікова політика (продовження)

2.21 Оподаткування (продовження)

Податок на додану вартість (ПДВ)

Згідно з українським податковим законодавством зобов'язання по ПДВ дорівнюють загальній сумі ПДВ, нарахованого протягом звітного періоду, і виникають на першу з подій - дату відвантаження товару покупцеві або дату отримання оплати від замовника. Податковий кредит з ПДВ - це сума, яку платник податку має право зарахувати в рахунок його ПДВ зобов'язання в звітному періоді. Право на податковий кредит з ПДВ виникає на першу з дат: на дату оплати постачальнику або на дату отримання товару. Доходи, витрати і активи визнаються за мінусом суми ПДВ, за винятком випадків, коли ПДВ, що виникає при придбанні активів або послуг, не підлягає відшкодуванню податковими органами, в даному випадку ПДВ визнається як частина витрат на придбання або частина статті витрат відповідно.

Сума ПДВ до відшкодування податковими органами або до сплати податковим органам включається до складу іншої дебіторської та кредиторської заборгованості, відображеної в звіті про фінансовий стан.

2.22 Виплати працівникам

Короткострокові та довгострокові виплати працівникам

Товариство здійснює певні відрахування до Державного Пенсійного фонду України за ставками, що діють протягом року, виходячи з нарахованої заробітної плати працівників. Ці відрахування відображаються як витрати у тому звітному періоді, до якого відноситься відповідна заробітна плата.

3 Істотні облікові судження і основні джерела невизначеності в оцінках

Підготовка фінансової звітності Товариства вимагає від керівництва суджень, оцінок і припущень, які впливають на відображені суми доходів, витрат, активів, зобов'язань і відповідних розкриттів. Окрім цих оцінок, керівництво також використовує професійні судження при застосуванні певних облікових політик. Оцінки і припущення, що використовуються, переглядаються керівництвом на постійній основі, з врахуванням минулого досвіду та інших чинників, таких як очікування щодо майбутніх подій, які вважаються обґрунтованими на момент підготовки фінансової звітності. Судження, які мають найбільш істотний вплив на суми, відображені в фінансовій звітності, та оцінки, які можуть привести до істотного коригування балансової вартості активів та зобов'язань в майбутньому полягають в наступному:

(i) Забезпечення під знецінення дебіторської заборгованості. Товариство визначає величину забезпечення по сумнівних боргах на кінець звітного періоду. Оцінка резерву по сумнівних боргах здійснюється на основі строків виникнення дебіторської заборгованості та додаткової інформації, яка піддається аналізу.

Загальний обсяг дебіторської заборгованості за авансами виданими, в розрізі кожного контрагента, підлягає аналізу на предмет встановлення кінцевого терміну розрахунків за кожним окремим договором (акту прийому-передачі, акту виконаних робіт і т.д., в разі поетапного здійснення розрахунків).

Резерв сумнівних боргів визначається шляхом застосування до суми заборгованості, яка розподіляється за періодами виникнення відповідного відсотка очікуваних кредитних збитків.

(ii) Знецінення нефінансових активів. На кожну дату складання фінансової звітності керівництво Товариства оцінює, чи є ознаки знецінення активів. У разі виявлення ознак знецінення, балансова вартість активу зменшується до суми очікуваного відшкодування. Сума очікуваного відшкодування - це більша з двох оцінок: справедлива вартість за вирахуванням витрат на продаж активу або його вартість використання. Сума зменшення визнається в звіті про прибутки і збитки в тому періоді, в якому було зазначено, це знецінення.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

Примітки до фінансової звітності (продовження)
за рік, що закінчився 31 грудня 2021

3 Істотні облікові судження і основні джерела невизначеності в оцінках (продовження)

(iii) Визнання відстрочених податкових активів. Відстрочені податкові активи оцінюються на кожну звітну дату на предмет можливості їх реалізації у майбутньому і коригуються в міру необхідності, на підставі того, чи є ймовірним те, що Товариство буде генерувати достатній прибуток в майбутніх періодах для використання даних активів. Різні чинники враховуються при оцінці ймовірності майбутнього використання, включаючи результати минулих років, оперативні плани, закінчення строку дії податкових збитків, перенесених на майбутнє і стратегії податкового планування. Якщо фактичні результати відрізняються від цих оцінок або якщо ці оцінки будуть скориговані в майбутньому, то результат операції може бути відображено в цих періодах. Товариство не визнає відстрочені податкові активи, якщо існує невизначеність щодо здатності Товариства генерувати достатній оподаткований прибуток та використовувати відстрочені податкові активи в осяжному майбутньому.

Українське законодавство щодо оподаткування та здійснення господарської діяльності, включаючи контроль за валютними та митними операціями, продовжує розвиватися. Законодавчі та нормативні акти не завжди чітко сформульовані, а їх інтерпретація залежить від точки зору місцевих, обласних і центральних органів державної влади та інших органів державного управління. Нерідко точки зору різних органів на певне питання відрізняються. Керівництво вважає, що Товариство дотримувалось всіх нормативних положень, і всі передбачені законодавством податки та відрахування були сплачені або нараховані.

(iv) Визначення змінних орендних платежів. Товариство оцінює зобов'язання за договором оренди за дисконтованою вартістю майбутніх орендних платежів, які не сплачені на вказану дату. Майбутні орендні платежі складаються з фіксованих платежів (у тому числі фіксованих по суті платежів) та змінних орендних платежів, що залежать від зміни курсу іноземної валюти до курсу гривні.

Керівництво Товариства робить суттєве судження щодо визначення змінних орендних платежів. Незалежно від орендних платежів, зазначених у договорах оренди, звичайні ділові практики доповнюють договірні умови таким чином, щоб на кожну конкретну дату орендний платіж підлягав перегляду у зв'язку з зміною курсу іноземної валюти до курсу гривні. Оскільки існують очікування періодичного перегляду орендних платежів (виходячи з поточних ринкових умов), Керівництво зробило висновок, що такі орендні платежі визначаються ринковим механізмом.

4 Застосування нових і переглянутих Міжнародних стандартів фінансової звітності

4.1 Нові та переглянуті стандарти, які застосовуються у поточному році

У поточному році Товариство застосувало низку поправок до стандартів МСФЗ та тлумачень, виданих Радою з МСБО, що набули чинності для періоду за рік, що починається 1 січня 2021 року, або пізніше.

- Поправки до МСФЗ (IFRS) 3 – «Визначення бізнесу».

- Поправки до МСФЗ (IFRS) 7, МСФЗ (IFRS) 9 та МСБО (IAS) 39 – «Реформа базової процентної ставки» – Фаза 1.

- Поправки до МСБО (IAS) 1 та МСБО (IAS) 8 – «Визначення суттєвості».

- Переглянуті Концептуальні основи фінансової звітності, випущені 29 березня 2018 року.

- Поправки до МСФЗ (IFRS) 16 Оренда - Облік поступок з оренди, пов'язаних з пандемією COVID-19.

Їх застосування не мало суттєвого впливу на розкриття інформації або на суми, які відображаються у цій фінансовій звітності. Група достроково не застосовувала жодних інших стандартів, роз'яснень або поправок, які були випущені, але ще не вступили в силу.

4.2 Нові і переглянуті МСФЗ, які застосовуються в поточному році

На дату затвердження цієї фінансової звітності, Товариство не застосовувало жоден з наведених нових або переглянутих стандартів які були випущені, але ще не вступили в силу:

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

Примітки до фінансової звітності (продовження)
за рік, що закінчився 31 грудня 2021

4 Застосування нових і переглянутих Міжнародних стандартів фінансової звітності (продовження)

4.2 Нові і переглянуті МСФЗ, які застосовуються в поточному році (продовження)

- МСФЗ (IFRS) 17 «Договори страхування» (набуває чинності для річних облікових періодів, які починаються на або після 1 січня 2023 року).

- Поправки МСФЗ (IFRS) 4 – «Подовження тимчасового звільнення від застосування МСФЗ (IFRS) 9» (набувають чинності для річних облікових періодів, які починаються на або після 1 січня 2023 року).

- Поправки до МСБО (IAS) 1 – «Класифікація зобов'язань як короткострокових або довгострокових» (набуває чинності для річних облікових періодів, які починаються на або після 1 січня 2023 року).

- Поправки до МСФЗ (IFRS) 3 «Посилання на Концептуальні основи» (вступають у силу для річних періодів, які починаються з 1 січня 2022 року або після цієї дати).

- Поправки до МСБО (IAS) 16 «Основні засоби: надходження до використання за призначенням» (вступають у силу для річних періодів, які починаються з 1 січня 2022 року або після цієї дати).

- Поправки до МСБО (IAS) 37 «Обтяжливі договори - витрати на виконання договору» (вступають у силу для річних періодів, які починаються з 1 січня 2022 року або після цієї дати).

- Поправки до МСФЗ (IFRS) 1 «Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності» – «Дочірня організація, вперше застосовує Міжнародні стандарти фінансової звітності» (вступають у силу для річних періодів, які починаються з 1 січня 2022 року або після цієї дати).

- Поправки до МСФЗ (IFRS) 9 «Фінансові інструменти» – «Комісійна винагорода під час проведення «тесту 10%» в разі припинення визнання фінансових зобов'язань» (вступають у силу для річних періодів, які починаються з 1 січня 2022 року або після цієї дати).

- Поправки до МСБО (IAS) 41 «Сільське господарство» – Оподаткування при оцінці справедливої вартості (вступають у силу для річних періодів, які починаються з 1 січня 2022 року або після цієї дати).

- Поправки до МСФЗ (IFRS) 16 «Оренда» – «Облік поступок з оренди, пов'язаних з пандемією COVID-19».

- Поправки до МСФЗ (IFRS) 9, МСБО (IAS) 39, МСФЗ (IFRS) 4 МСФЗ (IFRS) 16 – «Реформа базової процентної ставки – Фаза 2» (набуває чинності для річних облікових періодів, які починаються на або після 1 січня 2021 року).

- Поправки до МСБО (IAS) 1 та Положення з практики МСФЗ 2 – «Розкриття облікових політик» (набувають чинності для річних облікових періодів, які починаються на або після 1 січня 2023 року).

- Поправки до МСБО (IAS) 8 – «Визначення облікових оцінок» (набувають чинності для річних облікових періодів, які починаються на або після 1 січня 2023 року).

Керівництво не очікує, що прийняття до застосування Стандартів, перелічених вище буде мати істотний вплив на фінансову звітність Товариства у майбутніх періодах.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

**Примітки до фінансової звітності (продовження)
за рік, що закінчився 31 грудня 2021**

5 Дохід від реалізації

	2021	2020
	тис.грн.	тис.грн.
Дохід від реалізації товарів:		
Роздрібні продажі	4 853 344	5 056 860
Оптові продажі на території України	2 477 509	2 674 753
Оптові продажі за межами України	85 714	108 610
	7 416 567	7 840 223
Дохід від реалізації послуг	163	227
	7 416 730	7 840 450

6 Собівартість реалізації

	2021	2020
	тис.грн.	тис.грн.
Товари для продажу	6 173 699	6 769 382

7 Інші операційні доходи

	2021	2020
	тис.грн.	тис.грн.
Дохід від операційної оренди	11 750	14 340
Дохід від реалізації інших оборотних активів	6 788	3 539
Дохід від списання кредиторської заборгованості	537	102
Інший операційний дохід	2 034	3 177
	21 109	21 158

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

**Примітки до фінансової звітності (продовження)
за рік, що закінчився 31 грудня 2021**

8 Витрати на збут

	2021	2020
	тис.грн.	тис.грн.
Витрати на оплату праці	405 369	395 919
Знос основних засобів	173 011	162 898
Амортизація нематеріальних активів	125 169	124 567
Торговий знак (і)	121 252	44 450
Експлуатаційні, комунальні витрати та витрати на охорону	103 091	76 268
Відрахування на соціальні заходи	89 962	87 289
Матеріальні витрати	43 678	39 253
Банківські послуги	43 090	42 404
Транспорт, логістика та складські послуги	25 745	10 943
Рекламні послуги	24 193	19 052
Витрати на оренду	583	761
Інші витрати на збут	31 618	36 778
	1 186 761	1 040 582

(і) Витрати за ліцензійними договорами, що передбачають отримання дозволу на користування (виключну ліцензію) в діяльності Товариства торгових знаків, що належать пов'язаним компаніям

9 Адміністративні витрати

	2021	2020
	тис.грн.	тис.грн.
Інформаційно-консультативні послуги	27 669	24 374
Витрати на оплату праці	16 540	13 012
Відрахування на соціальні заходи	3 666	2 910
Знос основних засобів	1 842	1 376
Експлуатаційні, комунальні витрати та витрати на охорону	683	495
Амортизація нематеріальних активів	648	17
Матеріальні витрати	456	1 237
Витрати на оренду	160	118
Інші адміністративні витрати	5 323	5 120
	56 987	48 659

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

**Примітки до фінансової звітності (продовження)
за рік, що закінчився 31 грудня 2021**

10 Інші операційні витрати

	2021	2020
	тис.грн.	тис.грн.
Резерв знецінення (ОКЗ) та резерв сумнівних боргів	6 306	3 845
Інші операційні витрати	1 973	2 812
	8 279	6 657

11 Інші доходи

	2021	2020
	тис.грн.	тис.грн.
Курсові різниці	14 268	-
Дохід від реалізації необоротних активів	110	2
Дохід від зміни договорів оренди	10	22
	14 388	24

12 Інші витрати

	2021	2020
	тис.грн.	тис.грн.
Курсові різниці	-	(77 858)
Інші витрати	(7 231)	(9 412)
	(7 231)	(87 270)

13 Фінансові доходи

	2021	2020
	тис.грн.	тис.грн.
Фінансові доходи за фінансовими інструментами, які обліковуються за амортизованою вартістю	16 757	2 284

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

**Примітки до фінансової звітності (продовження)
за рік, що закінчився 31 грудня 2021**

14 Фінансові витрати

	2021	2020
	тис.грн.	тис.грн.
Відсотки за зобов'язаннями з оренди	51 133	50 642
Відсотки за банківськими кредитами та позиками	35 120	37 601
Фінансові витрати за фінансовими інструментами, які обліковуються за амортизованою вартістю	17 008	2 315
	103 261	90 558

15 Податок на прибуток

Витрати з податку на прибуток визнаються у прибутках та збитках

Компоненти витрат з податку на прибуток були представлені таким чином:

	2021	2020
	тис.грн.	тис.грн.
Поточний податок на прибуток	-	-
Вигода з відстроченого податку на прибуток	(938)	(789)
	(938)	(789)

Товариство сплачує податки в Україні. У 2021 і 2020 роках податок на прибуток підприємств в Україні стягувався із оподаткованого прибутку, за вирахуванням звільнених від оподаткування витрат, за ставкою в розмірі 18%.

Узгодження очікуваних та фактичних податкових нарахувань представлене таким чином:

	2021	2020
	тис.грн.	тис.грн.
Прибуток / (збиток) до оподаткування	(67 234)	(179 192)
Податок на прибуток за номінальною ставкою у 2021 році: 18% (2020: (18)%)	12 102	32 255
Вплив доходу, який звільнений від оподаткування	(4 246)	(5 515)
Зміни у сумі невизнаного відстроченого податкового активу	(6 918)	(25 951)
Дохід / (витрати) з податку на прибуток	(938)	(789)

Рух відстрочених податкових активів за рік, що закінчився 31 грудня 2021 та 31 грудня 2020 представлений таким чином:

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

**Примітки до фінансової звітності (продовження)
за рік, що закінчився 31 грудня 2021**

15 Податок на прибуток (продовження)

	1 січня	Визнано у прибутках і збитках	31 грудня
	тис.грн.	тис.грн.	тис.грн.
2021			
Відстрочений податок (зобов'язання) / активи стосовно:			
Основні засоби	755	273	1 028
Нематеріальні активи	36	(3)	33
Інші фінансові зобов'язання	1 060	668	1 728
	1 851	938	2 789
2020			
Відстрочений податок (зобов'язання) / активи стосовно:			
Основні засоби	658	97	755
Нематеріальні активи	36	-	36
Інші фінансові зобов'язання	368	692	1 060
	1 062	789	1 851

Станом на 31 грудня 2021 та 2020 і 2019 років невизнані тимчасові різниці, які зменшують об'єкт оподаткування представлені накопиченими податковими збитками минулих періодів в сумі 466 542 тисяч гривень та 428 110 тисяч гривень і 302 351 тисяч гривень відповідно.

16 Основні засоби

Рух основних засобів та незавершених капітальних інвестицій за роки, які закінчилися 31 грудня 2021 та 2020 року, представлений наступним чином:

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

Примітки до фінансової звітності (продовження)
за рік, що закінчився 31 грудня 2021

16 Основні засоби (продовження)

	АПК Будівлі	Машини та обладнання	Транспортні засоби	Модернізація орендованих засобів	Капітальні інвестиції	Інші основні засоби	Всього
	тис.грн.	тис.грн.	тис.грн.	тис.грн.	тис.грн.	тис.грн.	тис.грн.
Первісна вартість							
На 1 січня 2020	482 679	197 654	3 524	121 094	218	29 212	834 381
Надходження/введення в експлуатацію	87 615	6 727	-	6 270	4 262	4 931	109 805
Вибуття	(30 042)	(1 965)	-	-	-	(902)	(32 909)
На 31 грудня 2020	540 252	202 416	3 524	127 364	4 480	33 241	911 277
На 1 січня 2021	540 252	202 416	3 524	127 364	4 480	33 241	911 277
Надходження/введення в експлуатацію	75 655	60 610	4 594	37 601	(4 338)	7 819	181 941
Вибуття	(15 777)	(10 050)	-	-	-	(2 495)	(28 322)
На 31 грудня 2021	600 130	252 976	8 118	164 965	142	38 565	1 064 896
"Накопичений знос"							
На 1 січня 2020	96 743	130 512	1 002	39 996	-	28 637	296 890
Амортизаційні відрахування	134 307	17 834	589	6 576	-	4 968	164 274
Вибуття	(30 042)	(1 951)	-	-	-	(902)	(32 895)
На 31 грудня 2020	201 008	146 395	1 591	46 572	-	32 703	428 269
На 1 січня 2021	201 008	146 395	1 591	46 572	-	32 703	428 269
Амортизаційні відрахування	139 427	18 190	797	8 393	-	8 046	174 853
Вибуття	(15 778)	(9 649)	-	-	-	(2 495)	(27 922)
Переміщення	-	-	-	-	-	(61)	(61)
На 31 грудня 2021	324 657	154 936	2 388	54 965	-	38 193	575 139

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

Примітки до фінансової звітності (продовження)
за рік, що закінчився 31 грудня 2021

16 Основні засоби (продовження)

	АПК Будівлі тис.грн.	Машини та обладнання тис.грн.	Транспортні засоби тис.грн.	Модернізація орендованих засобів тис.грн.	Капітальні інвестиції тис.грн.	Інші основні засоби тис.грн.	Всього тис.грн.
Балансова вартість							
На 31 грудня 2021	275 473	98 040	5 730	110 000	142	372	489 757
На 31 грудня 2020	339 244	56 021	1 933	80 792	4 480	538	483 008
На 31 грудня 2019	385 936	67 142	2 522	81 098	218	575	537 491

Станом на 31 грудня 2021, 2020 та 2019 років основні засоби не перебувають в заставі, ознаки знецінення основних засобів відсутні.

В групі "Транспортні засоби" відображено об'єкти, які знаходяться у лізингу, станом на 31 грудня 2021 року вартість об'єктів становить 5 377 тис. грн (2020: 1 933 тис. грн; 2019: 2 522 тис. грн), амортизаційні нарахування по таким об'єктам за 2021 рік становлять 779 тис. грн (2020: 1 014 тис. грн.; 2019: 494 тис. грн).

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

Примітки до фінансової звітності (продовження)
за рік, що закінчився 31 грудня 2021

17 Нематеріальні активи

Рух нематеріальних активів за роки, які закінчилися 31 грудня 2021 та 2020 року, представлений наступним чином:

	Ліцензії та виключні права	Торгові марки	Програмне забезпечення	Інші нематеріальні активи	Всього
	тис.грн.	тис.грн.	тис.грн.	тис.грн.	тис.грн.
Первісна вартість					
На 1 січня 2020	-	622 185	1 912	136	624 233
Надходження	-	-	252	136	388
На 31 грудня 2020	-	622 185	2 164	272	624 621
Надходження	-	-	7 375	5 608	12 983
Вибуття	-	(93)	-	(112)	(205)
Переміщення	2 250	-	(4 140)	1 890	-
На 31 грудня 2021	2 250	622 092	5 399	7 658	637 399
"Накопичена амортизація"					
На 1 січня 2020	-	93 556	1 508	110	95 174
Амортизація	-	124 383	152	49	124 584
На 31 грудня 2020	-	217 939	1 660	159	219 758
Амортизація	1 029	124 383	68	337	125 817
Вибуття	-	(93)	-	(112)	(205)
Переміщення	482	-	(265)	(217)	-
На 31 грудня 2021	1 511	342 229	1 463	167	345 370
Балансова вартість					
На 31 грудня 2021	739	279 863	3 936	7 491	292 029
На 31 грудня 2020	-	404 246	504	113	404 863

Інформація про суттєві нематеріальні активи

До торгових марок віднесено право користування торговими знаками, яке у 2019 році було внесено в статутний капітал Товариства, розмір внеску склав 621 915 тисяч гривень, сума нарахованої амортизації даного активу за 2021 рік становить 124 383 тисяч гривень (2020: 124 383 тисячі гривень; 2019: 93 287 тисяч гривень). Строк амортизації прав користування відповідає терміну на який надано таке право.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

**Примітки до фінансової звітності (продовження)
за рік, що закінчився 31 грудня 2021**

17 Нематеріальні активи (продовження)

Група нематеріальних активів		Балансова вартість		Залишковий строк експлуатації (місяців)	
		31 грудня 2021	31 грудня 2020	31 грудня 2021	31 грудня 2020
		тис.грн.	тис.грн.		
Логотип "FOZZY"	Торгові марки	139 931	202 123	27	39
Логотип "Фозі"	Торгові марки	139 931	202 123	27	39

18 Фінансові інвестиції

Фінансові інвестиції АТ «Соренто»

В червні 2021 року Товариство придбало в пов'язаній стороні акції, що не обертаються на активному ринку. В результаті, станом на 31 грудня 2021 року Товариству належать акції АТ «Соренто» в кількості 31 720 тисяч штук (31 грудня 2020 та 31 грудня 2019: відсутня), справедлива вартість яких складає 30 451 тисяч гривень. (31 грудня 2020 та 31 грудня 2019: відсутня), що складає 32%.

Інвестиції в акції були класифіковані Товариством як такі, що оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток.

Справедлива вартість інвестиції була визначена, як частка Товариства у справедливій вартості чистих активів АТ «Соренто». Чисті активи були визначені виходячи із балансової вартості активів та зобов'язань АТ «Соренто», які, станом на 31 грудня 2021 року, були представлені короткостроковими фінансовими активами та зобов'язаннями, балансова вартість котрих, за очікуваннями керівництва, відображає приведену вартість майбутніх грошових потоків за цими фінансовими інструментами. Відповідно будь-які коригування чистих активів станом на 31 грудня 2021 року не виконувалися.

Фінансові інвестиції ПАТ «Рітейл Еквіті Фонд»

В 2020 році Товариство придбало в пов'язаній компанії акції в кількості 23 000 тис. штук, що не обертаються на активному ринку. В результаті, станом на 31 грудня 2020 року Товариству належить неkontrolююча частка в статутному капіталі ПАТ «Рітейл Еквіті Фонд» в розмірі 19,17% (31 грудня 2019: відсутня), справедлива вартість яких складає 38 410 тисяч гривень. (31 грудня 2019: відсутня).

В жовтні 2021 року згідно договору купівлі-продажу цінних паперів Товариством були продані акції компанії ПАТ «Рітейл Еквіті Фонд» в кількості 23 000 тис. штук пов'язаній стороні, вартість продажу склала 38 410 тисяч гривень.

Інвестиції в акції були класифіковані Товариством як такі, що оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток.

Справедлива вартість інвестиції була визначена, як частка Товариства у справедливій вартості чистих активів ПАТ «Рітейл Еквіті Фонд». Чисті активи були визначені виходячи із балансової вартості активів та зобов'язань ПАТ «Рітейл Еквіті Фонд», які, станом на 31 грудня 2020 року, були представлені короткостроковими фінансовими активами та зобов'язаннями, балансова вартість котрих, за очікуваннями керівництва, відображає приведену вартість майбутніх грошових потоків за цими фінансовими інструментами. Відповідно будь-які коригування чистих активів станом на 31 грудня 2020 року не виконувалися.

Протягом 2021 року та 2020 року суми визнані в прибутку або збитку, що пов'язані з такими інвестиціями є несуттєвими.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

**Примітки до фінансової звітності (продовження)
за рік, що закінчився 31 грудня 2021**

19 Передплати за основні засоби

	31 грудня 2021 тис.грн.	31 грудня 2020 тис.грн.	31 грудня 2019 тис.грн.
Передплати за основні засоби	57 736	2 529	417
Резерв на знецінення	<u>(2 498)</u>	<u>(204)</u>	<u>(82)</u>
	55 238	2 325	335

20 Запаси

	31 грудня 2021 тис.грн.	31 грудня 2020 тис.грн.	31 грудня 2019 тис.грн.
Товари	740 059	812 348	781 874
Інші запаси	<u>12 362</u>	<u>10 605</u>	<u>8 260</u>
	752 421	822 953	790 134

Станом на 31 грудня 2021 запаси в сумі 61 131 тисяч гривень (31 грудня 2020: 61 131 тисяч гривень; 31 грудня 2019: 61 023 тисяч гривень) передані фінансовим установам під заставу діючих кредитів, наявних у Товариства

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

**Примітки до фінансової звітності (продовження)
за рік, що закінчився 31 грудня 2021**

21 Торгова та інша поточна дебіторська заборгованість

	31 грудня 2021	31 грудня 2020	31 грудня 2019
	тис.грн.	тис.грн.	тис.грн.
Торгова дебіторська заборгованість	124 403	105 030	66 619
Дебіторська заборгованість за договорами відступлення права вимоги(i)	194 942	194 942	116 850
Безвідсоткові фінансові допомоги видані (ii)	87 211	159 723	234 700
Розрахунки за дивідендам	-	44 745	53 763
Дебіторська заборгованість за реалізованими векселями	-	3 125	3 125
Інша дебіторська заборгованість	-	-	907
За вирахуванням: резерву на знецінення (ОКЗ)	(4 695)	(3 838)	(1 296)
	401 861	503 727	474 668
Авансові платежі	8 248	13 141	6 705
	410 109	516 868	481 373

Торгова дебіторська заборгованість являє собою заборгованість оптових покупців, є безпроцентною.

(i) В 2019 році статутний капітал Товариства було поповнено за рахунок додаткового вкладу учасника у формі права вимоги в сумі 119 985 тисяч гривень. В 2020 році відбулось придбання права вимоги по договору переуступки заборгованості з пов'язаною стороною в сумі 80 492 тисяч гривень.

(ii) Фінансові допомоги видані представлені незабезпеченими поворотними безвідсотковими короткостроковими позиками, виданими контрагентам та пов'язаним сторонам. Станом на 31 грудня 2021 року (31 грудня 2020 року) заборгованість за фінансовими допомогою виданими була визнана за амортизованою вартістю. Фінансові допомоги видані були визнані по номінальній вартості станом на 31 грудня 2019 року оскільки Керівництво Товариства вважало, що така номінальна вартість суттєво не відрізняється від її амортизованої вартості..

Очікувані кредитні збитки на торгіву та іншу дебіторську заборгованість оцінюються з використанням матриці оціночного резерву, посиляючись на минулий досвід виникнення дефолту і аналіз поточного фінансового становища дебітора.

Зміни в очікуваних кредитних збитках представлені наступним чином:

	тис.грн.
Баланс станом на 1 січня 2020	(1 296)
Нараховано/Використано	(2 542)
Баланс станом на 31 грудня 2020	(3 838)
Нараховано/Використано	(857)
Баланс станом на 31 грудня 2021	(4 695)

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

**Примітки до фінансової звітності (продовження)
за рік, що закінчився 31 грудня 2021**

22 Дебіторська заборгованість за розрахунками бюджетом

	31 грудня 2021	31 грудня 2020	31 грудня 2019
	тис.грн.	тис.грн.	тис.грн.
Передоплати по іншим податкам	1 101	1 101	13 827
Податок на прибуток	441	441	426
	1 542	1 542	14 253

23 Поточні фінансові інвестиції

Станом на 31 грудня 2021 року, 31 грудня 2020 року та 31 грудня 2019 року стаття поточні фінансові інвестиції Товариства представлена цінними паперами у формі векселів виданих пов'язаними компаніями, які утримуються Товариством для продажу.

24 Гроші та їх еквіваленти

	31 грудня 2021	31 грудня 2020	31 грудня 2019
	тис.грн.	тис.грн.	тис.грн.
Грошові кошти в дорозі (i)	67 263	56 686	159 881
Грошові кошти в касі	15 078	16 409	12 692
Грошові кошти на банківських рахунках	12 304	16 156	22 811
	94 645	89 251	195 384

(i) Грошові кошти в дорозі представлені коштами, які були передані інкасаторським службам банків з магазинів на кінець робочого дня та зараховані на банківські рахунки в наступний звітний період.

25 Грошові кошти та їх еквіваленти з метою грошового потоку

Для цілей звіту про рух грошових коштів, грошові кошти та їх еквіваленти були представлені таким чином:

	31 грудня 2021	31 грудня 2020	31 грудня 2019
	тис.грн.	тис.грн.	тис.грн.
Гроші та їх еквіваленти (Примітка 24)	94 645	89 251	195 384
Банківські овердрафти (Примітка 28)	(2 557)	-	(35 400)
	92 088	89 251	159 984

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

Примітки до фінансової звітності (продовження)
за рік, що закінчився 31 грудня 2021

26 Інші оборотні активи

Станом на 31 грудня 2021 року, 31 грудня 2020 року та 31 грудня 2019 року інші оборотні активи Товариства представлені податковим кредитом з ПДВ без отриманих податкових накладних.

27 Статутний капітал

В 2021 та 2020 роках змін у статутному капіталі Товариства не відбувалося, станом на 31 грудня 2021 року, 31 грудня 2020 року та 31 грудня 2019 року статутний капітал Товариства складає 743 999 тисяч гривень, частка учасника ПАТ «РІТЕЙЛ ІНВЕСТ» становить 100%.

В 2019 році учасниками Товариства було прийнято рішення про збільшення розміру статутного капіталу шляхом залучення додаткового капіталу. Збільшення статутного капіталу відбулося за рахунок додаткового внеску учасника ПАТ «РІТЕЙЛ ІНВЕСТ» в розмірі 741 900 тисяч гривень, що вносився в наступній формі:

- Право вимоги до ПрАТ «ЕКСПАНСІЯ РІТЕЙЛ» щодо зобов'язання сплати частини грошових коштів (позики) за Договором процентної позики №2/2016-PI від 01 листопада 2016 року (з наступними змінами та доповненнями), що укладено між ПрАТ «ЕКСПАНСІЯ РІТЕЙЛ» та ПАТ «РІТЕЙЛ ІНВЕСТ» що за грошовою оцінкою додаткового вкладу у формі права вимоги склало 91 451 тисяч гривень;
- Право вимоги до ПрАТ «ЕКСПАНСІЯ РІТЕЙЛ» щодо зобов'язання сплати частини відсотків за Договором процентної позики №2/2016-PI від 01 листопада 2016 року (з наступними змінами та доповненнями), що укладено між ПрАТ «ЕКСПАНСІЯ РІТЕЙЛ» та ПАТ «РІТЕЙЛ ІНВЕСТ», що за грошовою оцінкою додаткового вкладу у формі права вимоги частини відсотків склало 28 534 тисяч гривень;
- Права на користування (5 років) знаками для товарів і послуг (надалі - «Знаки»), виключними правам на які володіє ПАТ «РІТЕЙЛ ІНВЕСТ», що за грошовою оцінкою додаткового вкладу у формі права користування Знаками склало 621 915 тисяч гривень.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

Примітки до фінансової звітності (продовження)
за рік, що закінчився 31 грудня 2021

28 Банківські кредити

Довгострокові та короткострокові кредити банків представлені наступним чином:

	31 грудня 2021		31 грудня 2020		31 грудня 2019	
	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.
Довгострокові кредити банків						
В іноземній валюті (долар США)	7,50%	145 257	10,80%	249 360	13,50%	107 536
В національній валюті	12,50%	156 703	-%	-	-%	-
		<u>301 960</u>		<u>249 360</u>		<u>107 536</u>
Всього довгострокові кредити банків						
За вирахуванням короткострокової частини		(74 961)		(37 285)		(107 536)
		<u>226 999</u>		<u>212 075</u>		<u>-</u>
Короткострокові кредити банків						
Банківські овердрафти	13,90%	2 557	-%	-	18,00%	35 400
	-%	-	-%	-	-%	-
В іноземній валюті(долар США)	-%	-	-%	-	9,50%	137 072
		<u>77 518</u>		<u>37 285</u>		<u>280 008</u>

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

**Примітки до фінансової звітності (продовження)
за рік, що закінчився 31 грудня 2021**

28 Банківські кредити (продовження)

У наведеній нижче таблиці деталізуються зміни у зобов'язаннях, що виникають унаслідок фінансової діяльності, включаючи як готівкові, так і безготівкові зміни. Зобов'язаннями, пов'язаними з фінансовою діяльністю, є ті, для яких грошові потоки були або майбутні грошові потоки будуть класифіковані у звіті про рух грошових коштів як грошові потоки від фінансової діяльності.

	Безготівкові зміни				
	1 січня 2021	Грошові потоки від фінансов ї діяльно ті	Фінансові витрати	Нові договори фінансов го лізингу та оренди	Інші зміни
	тис.грн.	тис.грн.	тис.грн.	тис.грн.	тис.грн.
Зобов'язання з оренди	359 427	(174 204)	51 133	80 043	(5 415)
Банківські кредити	249 360	62 023	-	-	(9 423)
Фінансові допомоги отримані	29 547	(30 000)	-	-	453
Небанківські кредити	541	1 943	-	-	(24)
Нараховані відсотки	1 443	(33 734)	35 120	-	(866)
	640 318	(173 972)	86 253	80 043	(15 275)
					617 367

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

Примітки до фінансової звітності (продовження)
за рік, що закінчився 31 грудня 2021

28 Банківські кредити (продовження)

	Безготівкові зміни					
	1 січня 2020	Грошові потоки від фінансов ї діяльно ті	Фінансові витрати	Нові договори фінансов го лізингу та оренди	Інші зміни	31 грудня 2020
	тис.грн.	тис.грн.	тис.грн.	тис.грн.	тис.грн.	тис.грн.
Зобов'язання з оренди	343 635	(149 444)	50 642	87 894	26 700	359 427
Банківські кредити	244 608	(41 940)	-	-	46 692	249 360
Фінансові допомоги отримані	-	30 000	-	-	(453)	29 547
Небанківські кредити	40 622	(42 401)	-	-	2 320	541
Заборгованість по договору переуступки	-	(80 492)	-	-	80 492	-
Нараховані відсотки	1 953	(36 220)	37 601	-	(1 891)	1 443
	630 818	(320 497)	88 243	87 894	153 860	640 318

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

**Примітки до фінансової звітності (продовження)
за рік, що закінчився 31 грудня 2021**

28 Банківські кредити (продовження)

Забезпечення кредитів

Кредити банків були забезпечені такими власними видами застав:

		31 грудня 2021	31 грудня 2020
Застава	Валюта	тис.грн.	тис.грн.
Запаси	гривня	<u>61 131</u>	<u>61 131</u>

На 31 грудня 2019 року кредити банків забезпечені такими власними видами застав: запаси 61 023 тисяч гривень. Додатково кредити банків забезпечені нерухомістю за договорами іпотеки від компаній, що знаходяться під спільним контролем кінцевих бенефіціарів, в сумі, що дорівнює загальній заборгованості за такими кредитними угодами.

29 Зобов'язання за договорами оренди

Зобов'язання за договорами оренди являють собою суми до сплати за договорами оренди будівель. Строк оренди будівель зазвичай становить від 1 до 10 років. Станом на 31 грудня 2021 року та 31 грудня 2020 року і 31 грудня 2019 року припустимі ставки відсотка в оренді знаходились у межах від 16% до 18% річних по договорах в гривні, 9,8% по договорах в доларах США.

Як правило, Товариство має право надавати активи, які орендуються в суборенду.

Зобов'язання з оренди представлені у звіті про фінансовий стан наступним чином:

	31 грудня 2021	31 грудня 2020	31 грудня 2019
	тис.грн.	тис.грн.	тис.грн.
Поточні зобов'язання з оренди	113 224	129 106	81 285
Непоточні зобов'язання з оренди	<u>197 760</u>	<u>230 321</u>	<u>262 350</u>
	<u>310 984</u>	<u>359 427</u>	<u>343 635</u>

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

**Примітки до фінансової звітності (продовження)
за рік, що закінчився 31 грудня 2021**

29 Зобов'язання за договорами оренди (продовження)

У таблиці нижче наведена інформація щодо балансової вартості орендних зобов'язань та їх рух протягом періоду:

	31 грудня 2021	31 грудня 2020
	тис.грн.	тис.грн.
На 1 січня	359 427	343 635
Надходження	80 046	87 894
Приріст відсотків	51 133	50 642
Інші зміни	-	(243)
Модифікації	(29)	(301)
Переоцінка валюти	(5 389)	27 244
Платежі	(174 204)	(149 444)
	310 984	359 427

Нижче наведені суми, визнані у складі прибутку або збитку:

	2021	2020
	тис.грн.	тис.грн.
Амортизація активів у формі права користування	(140 206)	(134 896)
Процентні витрати по зобов'язанням з фінансової оренди	(51 133)	(50 642)
Змінні витрати по договорах фінансової оренди	(743)	(878)
Дохід від суборенди активів у формі права користування	11 750	22
Модифікація за договорами оренди	10	14 342
Всього суми, визнані у складі прибутку або збитку	(180 322)	(172 052)

У 2021 році загальний обсяг відтоку грошових коштів за оренду склав 174 204 тисяч гривень (2020: 149 444 тисяч гривень)

30 Інші непоточні фінансові зобов'язання

	31 грудня 2021	31 грудня 2020	31 грудня 2019
	тис.грн.	тис.грн.	тис.грн.
Небанківські кредити в національній валюті	2 460	541	16 298
Небанківські кредити в іноземній валюті (долар США)	-	-	24 324
	2 460	541	40 622

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

**Примітки до фінансової звітності (продовження)
за рік, що закінчився 31 грудня 2021**

30 Інші непоточні фінансові зобов'язання (продовження)

Зобов'язання за небанківськими кредитами були включені до складу інших фінансових зобов'язань в звіті про фінансовий стан та представлені наступним чином:

	31 грудня 2021	31 грудня 2020	31 грудня 2019
	тис.грн.	тис.грн.	тис.грн.
Інші поточні фінансові зобов'язання	<u>2 460</u>	<u>541</u>	<u>40 622</u>

31 Торгова та інша поточна кредиторська заборгованість

	31 грудня 2021	31 грудня 2020	31 грудня 2019
	тис.грн.	тис.грн.	тис.грн.
Торгова кредиторська заборгованість	1 513 735	1 591 528	1 473 965
Інша кредиторська заборгованість			
Кредиторська заборгованість за основні засоби	23 953	2 650	1 982
Зобов'язання по договорам роялті	19 441	5 297	2 600
Розрахунки з оплати праці та страхування	11 739	9 369	8 651
Розрахунки за орендними операціями	5 326	2 197	-
Нараховані відсотки	1 963	1 443	1 953
Розрахунки за акціями	-	38 410	-
Фінансові допомоги отримані	-	29 547	-
Зобов'язання по вексям пред'явленим до погашення	1 302	319	420
Інша кредиторська заборгованість	<u>3 493</u>	<u>781</u>	<u>726</u>
	<u>67 217</u>	<u>90 013</u>	<u>16 332</u>
	<u>1 580 952</u>	<u>1 681 541</u>	<u>1 490 297</u>

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

**Примітки до фінансової звітності (продовження)
за рік, що закінчився 31 грудня 2021**

32 Кредиторська заборгованість за розрахунками бюджетом

	31 грудня 2021	31 грудня 2020	31 грудня 2019
	тис.грн.	тис.грн.	тис.грн.
Податок на додану вартість до сплати	17 954	11 208	-
Акцизний збір	7 504	7 059	7 335
Інші податки до сплати	1 789	1 429	1 235
	27 247	19 696	8 570

33 Зобов'язання за одержаними авансами

	31 грудня 2021	31 грудня 2020	31 грудня 2019
	тис.грн.	тис.грн.	тис.грн.
Авансові платежі отримані	14 965	14 406	66 343
Подарункові сертифікати	39	-	-
	15 004	14 406	66 343

34 Поточні забезпечення

	31 грудня 2021	31 грудня 2020	31 грудня 2019
	тис.грн.	тис.грн.	тис.грн.
Забезпеченням під майбутні виплати персоналу	17 540	18 343	15 274

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

Примітки до фінансової звітності (продовження)
за рік, що закінчився 31 грудня 2021

35 Фінансові інструменти та управління ризиками

Оцінка справедливої вартості

Справедлива вартість визначається як ціна, яка була б отримана за продаж активу або сплачена за передачу зобов'язання у звичайній операції між учасниками ринку на дату оцінки (тобто вихідну ціну на дату оцінки з точки зору учасника ринку, який утримує актив або має зобов'язання).

Зважаючи на те, що ринок для фінансових інструментів Товариства не є активним, Товариство встановлює справедливую вартість, застосовуючи метод оцінювання. Мета застосування методу оцінювання – визначити, якою була б ціна операції на дату оцінки в обміні між незалежними сторонами, зважаючи на звичайні міркування бізнесу.

На думку керівництва Товариства, балансова вартість фінансових активів та фінансових зобов'язань, суттєво не відрізняється від їх справедливій вартості станом на 31 грудня 2021 року, 31 грудня 2020 року та 31 грудня 2019

Цілі та політика управління фінансовими ризиками

Основними ризиками, пов'язаними з фінансовими інструментами Товариства, є ризик ліквідності, процентний, валютний, кредитний ризик. Товариство забезпечує належні управління, звітність та процедури внутрішнього контролю, які дозволяють своєчасно виявити зміни, що можуть становити загрозу для довгострокового виконання зобов'язань. Суттєвими чинниками ефективного управління ризиками є високий професійний рівень керівництва і відповідна комплектація персоналом. Керівництво Товариства несе відповідальність за впровадження, надійність і забезпечення функціонування систем управління ризиками. Ризики можуть виникати у всіх підрозділах Товариства, з цієї причини необхідний всебічний і систематичний аналіз ризиків.

Процентний ризик

Цей ризик не є значним для Товариства через те, що більшість позик залучені з фіксованою відсотковою ставкою.

Валютний ризик

Товариство здійснює свою операційну діяльність на території України і його залежність від валютного ризику визначається, операціями по яким валюта операції не відповідає функціональній. Товариство залучило кредитні кошти в іноземні валюти (Примітка 28), а також здійснює розрахунки з іноземними покупцями та постачальниками. Активи та зобов'язання, по яким є валютні ризики, приведені в таблиці в гривневому еквіваленті, згідно курсу НБУ станом на:

	Долар США	Всього
2021		
Фінансові активи		
	-	-
Фінансові зобов'язання		
Банківські кредити	145 257	145 257
Зобов'язання по договорам оренди	96 693	96 693
	241 950	241 950
	(241 950)	(241 950)
Чиста валютна позиція	(241 950)	(241 950)

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

**Примітки до фінансової звітності (продовження)
за рік, що закінчився 31 грудня 2021**

35 Фінансові інструменти та управління ризиками (продовження)

	Долар США	Всього
2020		
Фінансові активи		
	-	-
Фінансові зобов'язання		
Банківські кредити	249 360	249 360
Зобов'язання за договорами по фінансовій оренді	137 178	137 178
	386 538	386 538
	(386 538)	(386 538)
Чиста валютна позиція	(386 538)	(386 538)

Аналіз чутливості іноземної валюти

У таблиці нижче розкривається інформація про чутливість прибутку або збитку до обґрунтовано можливих змін у курсах обміну валют, які застосовувались на звітні дати, за умови, що всі інші змінні величини залишилися незмінними.

	31 грудня 2021 тис.грн.	31 грудня 2020 тис.грн.
Зміцнення долару США на 1%	(2 420)	(3 865)
Послаблення долару США на 1%	2 420	3 865

Кредитний ризик

Основними фінансовими активами Товариства є грошові кошти та залишки на рахунках банків, торгова та інша дебіторська заборгованість. Дані категорії представляють найбільший кредитний ризик Товариства по відношенню до фінансових активів.

Кредитний ризик Товариства в основному відноситься до дебіторської заборгованості, яка представлена в звіті про фінансовий стан з урахуванням знецінення фінансового активу. Товариство застосовує спрощений підхід до визнання очікуваних кредитних збитків на увесь строк дії торгової та іншої дебіторської заборгованості згідно з МСФЗ 9. Товариство відображає очікувані кредитні збитки та зміни очікуваних кредитних втрат на кожен звітну дату, щоб відобразити зміни в кредитному ризику після первісного визнання.

До грошових коштів та їх еквівалентів також застосовуються вимоги МСФЗ (IFRS) 9 щодо знецінення, виявлений збиток від знецінення був несуттєвим.

Кредитний рейтинг фінансових установ, з якими працює Товариство, згідно міжнародного рейтингового агентства

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

**Примітки до фінансової звітності (продовження)
за рік, що закінчився 31 грудня 2021**

35 Фінансові інструменти та управління ризиками (продовження)

	<i>Зовнішній кредитний рейтинг</i>	<i>31 грудня 2021</i>	<i>31 грудня 2020</i>
		<i>тис.грн.</i>	<i>тис.грн.</i>
ПАТ КБ "Приватбанк"	B	3 254	15 303
АТ «Укрексімбанк»	B-	630	-
ПАТ "Альфа-банк"	B-	-	11
Інші банки	H/3	8 420	843
Інші залишки грошових коштів	H/3	82 341	73 094

У наведеній нижче таблиці вказано профіль ризиків торгової та іншої дебіторської заборгованості на основі матриці оціночних резервів Товариства.

	<i>31 грудня 2021</i>	<i>31 грудня 2020</i>	<i>31 грудня 2019</i>
	<i>тис.грн.</i>	<i>тис.грн.</i>	<i>тис.грн.</i>
Торгова та інша дебіторська заборгованість компаній під спільним контролем	283 051	402 272	408 742
Непрострочена	84 459	75 586	40 226
Прострочена до 30 днів	27 522	19 885	17 912
Прострочена на 30-90 днів	8 183	6 298	7 577
Прострочена більш як на 90 днів	3 341	3 524	1 507
	406 556	507 565	475 964

Очікувані кредитні збитки:

	<i>31 грудня 2021</i>	<i>31 грудня 2020</i>	<i>31 грудня 2019</i>
	<i>тис.грн.</i>	<i>тис.грн.</i>	<i>тис.грн.</i>
Прострочена до 30 днів	401	363	19
Прострочена на 30-90 днів	1 473	945	152
Прострочена більш як на 90 днів	2 821	2 530	1 125
	4 695	3 838	1 296

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

**Примітки до фінансової звітності (продовження)
за рік, що закінчився 31 грудня 2021**

35 Фінансові інструменти та управління ризиками (продовження)

Ризик ліквідності

Остаточна відповідальність за управління ризиком ліквідності покладається на Раду директорів, яка створила відповідну структуру управління ризиком ліквідності для управління коротко-, середньо- та довгостроковими вимогами щодо фінансування та ліквідності. управління ризиком ліквідності через підтримку адекватних резервів шляхом постійного моніторингу прогнозних та фактичних грошових потоків та відповідності строкам погашення фінансових активів та зобов'язань.

Завдання Товариства є підтримання балансу між безперервністю фінансування та гнучкістю шляхом використання умов кредитування, що надаються, в основному, постачальниками та банками. Товариство аналізує свої активи та зобов'язання за їх строками та планує свою ліквідність, незалежно від очікування строків виконання зобов'язань за відповідними інструментами. У разі недостатньої або надмірної ліквідності Товариство перерозподіляє ресурси для досягнення оптимального фінансування своєї діяльності.

У таблиці нижче подано аналіз фінансових зобов'язань Товариства, розподілених на групи за відповідними термінами погашення, на онові залишкового періоду на звітну дату до терміну погашення за договорами. Суми, які розкриваються у таблиці, є недисконтованими потоками грошових коштів за основною сумою боргу та відсотків.

Аналіз фінансових зобов'язань за термінами погашення станом на 31 грудня 2021 року був представлений таким чином:

	<u>Менше 1 року</u>	<u>2-5 років</u>	<u>Більше 5 років</u>	<u>Балансова вартість\ Разом</u>
	<u>тис.грн.</u>	<u>тис.грн.</u>	<u>тис.грн.</u>	<u>тис.грн.</u>
Зобов'язання 2021				
Банківські кредити	110 631	245 813	58 324	414 768
Зобов'язання з оренди	142 743	128 119	51 133	321 995
Інші поточні фінансові зобов'язання	2 460	-	-	2 460
Торгова та інша кредиторська заборгованість	1 580 952	-	-	1 580 952
	1 836 786	373 932	109 457	2 320 175
2020				
Банківські кредити	65 723	235 140	21 151	322 014
Зобов'язання з оренди	206 598	404 767	-	611 365
Інші поточні фінансові зобов'язання	541	-	-	541
Торгова та інша кредиторська заборгованість	1 681 541	-	-	1 681 541
	1 954 403	639 907	21 151	2 615 461

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

**Примітки до фінансової звітності (продовження)
за рік, що закінчився 31 грудня 2021**

35 Фінансові інструменти та управління ризиками (продовження)

Управління капіталом

Оптимізація процесу формування та використання капіталу є головною метою Товариства в управлінні капіталом. Стратегічна ціль Товариства – це формування належної системи управління капіталом, завданням якої є контроль та своєчасне коригування структури капіталу, для отримання максимального прибутку та забезпечення фінансової стійкості. Завданням стратегічного управління капіталом є довгострокова конкурентна привабливість та розширення ринків збуту, що сприяє стабільному отриманню прибутку.

Товариство здійснює контроль над капіталом за допомогою розрахунку коефіцієнта фінансового важеля. Фінансовий важіль, коефіцієнт використання позикових засобів - залежність прибутку від ступеня використання позикових засобів. Фінансовий важіль розраховується, як відношення суми позикового капіталу до суми загального капіталу Товариства. Чим більша частка довгострокової заборгованості, тим сильніший фінансовий важіль.

Товариство одержує вигоду від застосування фінансового важеля тільки в тому випадку, якщо дохід, отриманий за рахунок залучення позикових засобів перевищує витрати по виплаті відсотків. Політика Товариства направлена на досягнення значення даного коефіцієнта 0,5.

	Примітки	31 грудня 2021 тис.грн.	31 грудня 2020 тис.грн.	31 грудня 2019 тис.грн.
Банківські кредити	28	301 960	249 360	280 008
Зобов'язання з оренди	29	310 984	359 427	343 635
Мінус: грошові кошти та їх еквіваленти	24	(94 645)	(89 251)	(195 384)
Чиста заборгованість		518 299	519 536	428 259
Статунний капітал	27	743 999	743 999	743 999
Непокритий збиток		(665 488)	(599 192)	(420 789)
Власний капітал		78 511	144 807	323 210
Капітал і чистий борг		596 810	664 343	751 469
Коефіцієнт фінансового важеля		0,87	0,78	0,57

36 Умовні зобов'язання

Податки. Товариство здійснює більшу частину своїх операцій в Україні, і тому повинно виконувати вимоги українського податкового законодавства. Для української системи оподаткування характерним є наявність численних податків і законодавство, що часто змінюється, яке може застосовуватися ретроспективно, мати різне тлумачення, а в деяких випадках є суперечливим. Нерідко виникають протиріччя у трактуванні податкового законодавства між місцевою, обласною та державною податковими адміністраціями та між Міністерством фінансів й іншими державними органами. Податкові декларації підлягають перевірці з боку різних органів влади, які відповідно до законодавства уповноважені застосовувати суворі штрафні санкції, а також стягувати пеню. Податковий рік залишається відкритим для податкових перевірок протягом трьох наступних календарних років, однак за певних обставин податковий рік може залишатися відкритим довше.

Товариство здійснює експортні операції, які потенційно можуть входити у сферу застосування нових правил українського законодавства із трансфертного ціноутворення («ТЦ»).

Керівництво вважає, що Товариство дотримується вимог ТЦ. Так як наразі не склалася стала практика впровадження нових правил трансфертного ціноутворення та формулювання деяких правил може трактуватись по-різному, вплив потенційних ризиків щодо оскарження податковими органами позиції Товариства у питаннях трансфертного ціноутворення не може бути достовірно оцінено.

Ці факти створюють значно серйозніші податкові ризики, ніж ті, які є типовими для країн з більш розвиненими системами оподаткування. Управлінський персонал вважає, виходячи з його тлумачення податкового законодавства, офіційних роз'яснень та судових рішень, що податкові зобов'язання були належним чином відображені в обліку. Проте відповідні органи можуть інакше тлумачити зазначені вище положення.

Товариство веде судові процеси з податковими органами відносно донарахувань податків та штрафних санкцій, поточна сума на дату випуску фінансової звітності за рік, який закінчився 31 грудня 2021 року, складає 286 758 тисяч гривень (31 грудня 2020 року: 267 862 тисяч гривень; 31 грудня 2019 року: 123 225 тисяч гривень).

Незважаючи на те, що питання нарахування податків не є предметом судового розгляду у справі, Товариство не виключає ймовірної наявності ризиків врахування податковими органами результатів розгляду кримінального провадження при здійсненні податкових перевірок. У випадку, якщо зазначені ризики будуть реалізовані, це може призвести до можливого донарахування податковими органами податку на прибуток та відповідних штрафних санкцій, а також до подальших судових справ з податковими органами. Ефект впливу на фінансову звітність визначити неможливо.

На думку керівництва, Товариство виконало усі вимоги чинного податкового законодавства. Під час звичайної господарської діяльності Товариство здійснює операції, тлумачення яких можуть бути різними у Товариства та податкових органів.

Юридичні питання. В процесі звичайної господарської діяльності до Товариства висуваються претензії та судові позови. За оцінками керівництва, ризик відтоку фінансових ресурсів, пов'язаних із такими претензіями, є малоімовірним тому, фінансова звітність Товариства не містить жодних забезпечень відносно цих операцій.

Капітальні контрактні зобов'язання. Капітальні контрактні зобов'язання Товариства станом на 31 грудня 2021 року становлять 16 646 тисяч гривень (31 грудня 2020 року: 1 369 тисяч гривень; 31 грудня 2019 року: 7 954 тисяч гривень)

37 Зобов'язання з операційної оренди

Товариство як орендодавець

Товариство уклало угоди з орендарями, які відповідно до облікової політики класифіковані як операційна оренда, оскільки Товариство не передає в основному всі ризики та вигоди щодо права власності на базовий актив.

Мінімальні орендні платежі по таких договорах представлені наступним чином:

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

**Примітки до фінансової звітності (продовження)
за рік, що закінчився 31 грудня 2021**

37 Зобов'язання з операційної оренди (продовження)

	31 грудня 2021	31 грудня 2020	31 грудня 2019
	тис.грн.	тис.грн.	тис.грн.
Короткострокова оренда, що підлягає сплаті протягом одного року	5 836	5 745	-

38

Операції з пов'язаними сторонами

У відповідності до МСБО 24 «Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін», пов'язаними вважаються сторони, одна з яких має можливість контролювати або значною мірою впливає на операційні та фінансові рішення іншої сторони. При розгляді питання, чи є сторони пов'язаними, до уваги береться зміст взаємовідносин сторін, а не лише їх юридична форма. Пов'язані сторони можуть провадити операції, які не проводились би між сторонами, що не є пов'язаними. Умови таких операцій можуть відрізнятися від умов операцій між сторонами, що не є пов'язаними.

Інформація про істотні залишки за операціями із пов'язаними сторонами станом на 31 грудня 2021 року представлена таким чином:

	Материнська компанія	Компанії під спільним контролем	Інші пов'язані сторони
	тис.грн.	тис.грн.	тис.грн.
Активи			
Гроші та їх еквіваленти	-	-	33 551
Фінансові інвестиції	-	30 451	-
Поточні фінансові інвестиції	-	199 900	-
Торгова та інша поточна дебіторська заборгованість	-	285 671	34
	-	516 022	33 585
Всього активи			
Зобов'язання			
Інші поточні фінансові зобов'язання	(2 460)	-	-
Зобов'язання з оренди	-	(48 294)	-
Торгова та інша поточна кредиторська заборгованість	(19 497)	(220 249)	(326)
Зобов'язання за одержаними авансами	-	(105)	(1 663)
	(21 957)	(268 648)	(1 989)
Всього зобов'язання			

Інформація про істотні залишки за операціями із пов'язаними сторонами станом на 31 грудня 2020 року представлена таким чином:

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

Примітки до фінансової звітності (продовження)
за рік, що закінчився 31 грудня 2021

	Материнська компанія	Компанії під спільним контролем	Інші пов'язані сторони
	тис.грн.	тис.грн.	тис.грн.
Активи			
Гроші та їх еквіваленти	-	-	42 127
Фінансові інвестиції	-	-	38 410
Поточні фінансові інвестиції	-	119 800	-
Торгова та інша поточна дебіторська заборгованість	-	401 347	82
	-	521 147	80 619
Всього активи			
Зобов'язання			
Інші поточні фінансові зобов'язання	(541)	-	-
Зобов'язання з оренди	-	(74 282)	-
Торгова та інша поточна кредиторська заборгованість	(5 282)	(252 628)	(147)
Зобов'язання за одержаними авансами	-	(142)	(1)
	(5 823)	(327 052)	(148)
Всього зобов'язання			

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»**Примітки до фінансової звітності (продовження)
за рік, що закінчився 31 грудня 2021**

Інформація про істотні обсяги за операціями із пов'язаними сторонами за рік, що закінчився 31 грудня 2020 та 2021 років представлена наступним чином:

	Материнсь а компанія	Компанії під спільним контролем	Інші пов'язані сторони
	тис.грн.	тис.грн.	тис.грн.
2021			
Реалізація товарів	-	2 547	2 088
Закупки товарів	-	(1 346 572)	-
Отримані послуги	(121 248)	(12 364)	-
Фінансові витрати та доходи, нетто	(146)	(7 419)	-
Інший операційний дохід	-	2 394	4
2020			
Реалізація товарів	-	2 049	82 936
Закупки товарів	-	(1 488 868)	-
Отримані послуги	(44 446)	(24 604)	-
Фінансові витрати та доходи, нетто	(2 489)	(10 612)	-
Інший операційний дохід	-	3 241	3

Основний управлінський склад Товариства за 2021 рік складається з 10 осіб (2020: 12 осіб; 2019: 13 осіб). Винагорода основному управлінському персоналу за 2021 рік, представлена заробітною платою у розмірі 1 264 тисяч гривень (2020: 1 004 тисяч гривень; 2019: 999 тисяч гривень)..

Зміни в статутному капіталі.

В 2019 року відбулися зміни в статутному капіталі Товариства за рахунок додаткового внеску Учасника ПАТ «РІТЕЙЛ ІНВЕСТ» в сумі 741 900 тисяч гривень у формі нематеріального активу (621 915 тисяч гривень - Примітка 6, 15) та іншої поточної дебіторської заборгованості (119 985 тисяч гривень - Примітка 10, 15). В 2020 та 2021 роках змін в статутному капіталі не відбувалося.

Активи в формі права користування за договорами оренди.

Станом на 31 грудня 2021 в складі активів у формі права користування перебувають об'єкти оренди балансовою вартістю 49 407 тисяч гривень, що були визнані по договорах оренди з пов'язаними компаніями (31 грудня 2020: 99 441 тисяч гривень; 31 грудня 2019: 78 507 тисяч гривень).

Забезпечення кредитних зобов'язань.

Банківські кредити Товариства забезпеченні договорами іпотеки компаній, що знаходяться під спільним контролем кінцевих бенефіціарів, в сумі застави, що дорівнює загальній заборгованості за такими кредитними угодами.

(і) Військове вторгнення Росії на територію України

21 лютого 2022 року президент Росії оголосив про визнання незалежності двох регіонів України - самопроголошених Донецької народної республіки та Луганської народної республіки, і наказав ввести війська у дві контрольовані повстанцями східні області. Декілька країн у відповідь оголосили про введення санкцій проти Росії. 23 лютого 2022 року Рада національної безпеки і оборони України ухвалила рішення про запровадження надзвичайного стану. 24 лютого 2022 року президент Росії оголосив про «спеціальну військову операцію» в Україні, що фактично означало початок навмисної, неспровокованої війни Російської федерації проти України. Російські війська негайно розпочали масштабний військовий наступ на Україну з повідомленнями про ракетні удари та вибухи у великих містах України. Президент України Володимир Зеленський підписав указ № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», який затверділа Верховна Рада. Наразі українська армія продовжує опір російським військам. Водночас Західний світ разом із традиційно нейтральними країнами (Японія, Швейцарія, тощо) запроваджує санкції проти Росії через її вторгнення в Україну, що націлені на російську економіку, фінансові установи та окремих осіб. Крім того, велика кількість міжнародних компаній призупиняє свою діяльність в Росії.

Остаточне вирішення та наслідки цих подій важко передбачити, але вони можуть мати подальший серйозний вплив на українську економіку та бізнес Товариства. Керівництво продовжує докладати зусиль для виявлення та пом'якшення впливу на Товариство, однак існують фактори, поза сферою його відомо чи контролю, зокрема про тривалість та серйозність військових дій, а також подальші дії уряду та дипломатії.

Додатково до впливу військового вторгнення на діяльність та результати Товариства описаного в Примітці 2.1, далі наведені інші ключові негативні наслідки для діяльності та результатів Товариства:

Ключові зміни в операційній діяльності

Мережа не закривала магазини з початком військових дій на території України, окрім магазину у Харкові, який призупинив свою діяльність з 24 квітня по 13 червня 2022. Станом на дату випуску звітності магазини працюють злагоджено і безперебійно.

Оренда

Підприємство - орендар

Внаслідок війни РФ проти України після 24 лютого 2022 року в підприємства виникла необхідність в перегляданні договірних умов по вхідній оренді приміщень, більшість магазинів після початку воєнних дій та порушення логістичних шляхів залишилися без належного товарного залишку, та не мали можливості в повному обсязі здійснювати продажі товарів населенню.

Департаментом розвитку були проведені численні зустрічі з орендодавцями, та досягнуті домовленості щодо зменшення плати за оренду приміщень, надання пільгового періоду та/або зменшення складових чи відсотків окремих складових орендної плати - плати за технічне обслуговування, або фіксованих платежів.

Підприємство - орендодавець

Внаслідок війни РФ проти України після 24 лютого 2022 року підприємством були частково втрачені доходи від вхідної оренди, внаслідок тимчасового списання площ (на зруйнованих, законсервованих і заблокованих об'єктах), вільних площ (площі в роботі, але покинуті орендарями внаслідок зниження попиту, та обмеження часу роботи приміщень в яких надавались площі в суборенду в зв'язку з тривалими комендантськими годинами).

Департаментом оренди були проведені численні зустрічі з орендарями зустрічі та обговорення, після обговорення були досягнуті домовленості щодо надання пільгового періоду, зменшення орендної ставки (в деяких випадках орендарям були погоджені дисконти на різні частини орендної ставки, в залежності від ситуації на об'єктах, а є і випадки, коли орендарі сплачували тільки експлуатаційні платежі, а оренда плата не нараховувалась).

Персонал

В зв'язку зі складним становищем в операцій діяльності, керівництво Товариства прийняло рішення зменшити витрати на оплату праці персоналу.

По адміністративному персоналу було прийнято рішення про скорочення штатного розкладу по підрозділам зі зміною розміру оплати праці.

Станом на дату випуску звітності практично повністю повернули відсоток оплати праці по адміністративному персоналу Товариства, частково повернули персонал, з яким припинили трудові відносини.

Щодо операційного персоналу магазинів, відбулося скорочення штатного розкладу, вирівняла рівень заробітної плати між посадами та форматами магазинів, скасували премії.

Станом на дату випуску звітності частково повернули відсоток заробітної плати в залежності від формату магазинів, частково повертається персонал.

39 Події після звітного періоду (продовження)

Постачальники

Починаючи з 24 лютого 2022 року до середини квітня 2022 року у зв'язку із зосередженістю логістичних об'єктів багатьох постачальників навколо Києва спостерігалися перебої із поставками товарів. Із середини квітня ситуація нормалізувалася.

Логістичні проблеми пов'язані із закриттям доступу до портів, безпекою перевезень із районів бойових дій, розривом ланцюгів поставок, звичайно, відобразилися на діяльності підприємства. Спостерігалися перебої із поставками окремих товарів. Проте, протягом березня 2022 року ці проблеми вдалося вирішити. Товариство знайшло альтернативних постачальників, адаптувало логістику і роботу розподільчих центрів.

Основними клієнтами Товариства є широке коло споживачів. У зв'язку із міграцією населення Товариство перерозподіляє товарні потоки, коригує графік роботи магазинів, коригує ланцюги доставки товарів для адаптації до поточного попиту.

Негативним операційним фактором була заборона на торгівлю алкогольними напоями, яку ввело більшість військових адміністрацій. Проте, із середини квітня ситуація поступово покращується. Негативно впливає на роботу з постачальниками ряд введених обмежень: критичний/некритичний імпорт, обмеження умов співпраці по соціально значимих категоріях (відтермінування, націнка). Повільно відновлюється поставки товару від мультинаціональних компаній, більшість виробників звузили асортиментну пропозицію, акумулюючи виробничі потужності на основних позиціях, по багатьох категоріях зменшилась кількість діючих на території України виробництв, що спричинило дефіцит на ринку.

Зменшення кількості постачальників призвело до перегляду комерційних умов співпраці – зменшення відтермінувань оплати товару та маркетингових бюджетів.

Після всіх прийнятих мір по оптимізації робочого процесу:

- Товариство має достатні товарні запаси в днях не менші, ніж до початку війни, що дозволяє системно працювати та торгувати.
- Імпортний потік працює системно. Вдається знайти і привезти товари категорій, по яких існував або існує дефіцит в Україні.
- Ринок роздрібної торгівлі відновлюється, Товариство, по даних компанії Нільсен, зберігають динаміку виторгу таку ж, як і по ринку в цілому.

(ii) Кредитний портфель

Після звітної дати були проведені перемовини та підписані додаткові угоди по реструктуризації заборгованості з ключовими кредиторами Товариства, в результаті яких були досягнуті наступні домовленості:

- Відносно заборгованості за банківськими кредитами у сумі 97 мільйонів гривень укладено додаткові угоди про перенесення графіку погашення основної суми кредиту (7 мільйонів гривень), що було встановлено у період з лютого по листопад 2022 року на період з грудня 2022 року до кінця терміну кредитування рівними частинами;
- Відносно заборгованості за банківськими кредитами у сумі 145 мільйонів гривень, повідомлено банк по форс-мажорні обставини що склалися в Україні та не можливість погашення заборгованості через обмеження в законодавстві;
- Відносно заборгованості за банківськими кредитами у сумі 63 мільйони гривень, укладено додаткові угоди про реструктуризацію заборгованості до кінця 2022, після чого планується підписання нових графіків по погашенню.

По лізингових договорах укладено додаткові угоди про реструктуризацію заборгованості за предметом лізингу та заборгованості по винагороді, узгоджено виплату заборгованості на протязі 2023 року згідно нових графіків.

(iii) Податки

З прийняттям закону України від 01.04.2022 № 2173-IX Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо адміністрування окремих податків у період воєнного, надзвичайного стану, який набрав чинності з дня його офіційного опублікування 16 квітня 2022 року ряд Товариство використало право надане державою та прийняло рішення по переходу на спрощену систему оподаткування зі сплатою єдиного податку по ставці 2%. При переході на період перебування на даній системі оподаткування підприємства не являються платниками податку на додану вартість та податку на прибуток. Систему оподаткування Товариства було змінено з 2 травня 2022 року. Із зміною системи оподаткування керівництво Товариства очікує позитивний вплив на фінансову стійкість Товариства та покращення показників її діяльності. (Примітка 2.1)

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

Примітки до окремої фінансової звітності (продовження)

за рік, що закінчився 31 грудня 2021

40 Зміна у форматі представлення звітності(продовження)

Нижче наведено інформацію про зміни в форматі представлення звітності з раніше застосованого формату на формат із використанням Таксономії UA XBRL.

Вплив на окремий звіт про фінансовий стан (Баланс) на дату:

Назва рядків фінансової звітності перекласифікованих згідно вимог таксономії	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2019	Назва рядків фінансової звітності до рекласифікації	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2019
Активи							
Необоротні активи							
Основні засоби	489 757	483 008	537 491	1005 Незавершені капітальні інвестиції	142	4 480	218
				1011 Основні засоби: первісна вартість	1 064 754	906 797	834 163
				1012 Основні засоби: знос	(575 139)	(428 269)	(296 890)
Нематеріальні активи	292 029	404 863	529 059	1001 Нематеріальні активи: первісна вартість	637 399	624 621	624 233
				1002 Нематеріальні активи: накопичена амортизація	(345 370)	(219 758)	(95 174)
Довгострокова дебіторська заборгованість	30 451	38 410	-	1030 Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	-	38 410	-
				1035 Інші фінансові інвестиції	30 451	-	-
Відстрочені податкові активи	2 789	1 851	1 062	1045 Відстрочені податкові активи	2 789	1 851	1 062
Передплати за основні засоби	55 238	2 325	335	1090 Інші необоротні активи	55 238	2 325	335
Всього необоротні активи	870 264	930 457	1 067 947		870 264	930 457	1 067 947
Оборотні активи							
Запаси	752 421	822 953	790 134	1100 Запаси	752 421	822 953	790 134
Торгова та інша поточна дебіторська заборгованість	410 109	516 868	481 373	1125 Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	118 607	98 940	64 477
				1140 Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	-	44 745	54 668
				1155 Інша поточна дебіторська заборгованість	283 254	360 042	355 525
				1130 Дебіторська заборгованість: за виданими авансами	8 248	13 141	6 705
Поточні фінансові інвестиції	199 900	119 800	9 500	1160 Поточні фінансові інвестиції	199 900	119 800	9 500
Дебіторська заборгованість за розрахунками бюджетом	1 542	1 542	14 253	1135 Дебіторська заборгованість: з бюджетом	1 542	1 542	14 253
Гроші та їх еквіваленти	94 645	89 251	195 384	1165 Гроші та їх еквіваленти	94 645	89 251	195 384
Інші оборотні активи	8 334	7 250	9 368	1190 Інші оборотні активи	8 334	7 250	9 368
Всього оборотні активи	1 466 951	1 557 664	1 500 012		1 466 951	1 557 664	1 500 014
Всього активи	2 337 215	2 488 121	2 567 959		2 337 215	2 488 121	2 567 961

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

Примітки до окремої фінансової звітності (продовження)

за рік, що закінчився 31 грудня 2021

40 Зміна у форматі представлення звітності(продовження)

Назва рядків фінансової звітності перекласифікованих згідно вимог таксономії	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2019	Назва рядків фінансової звітності до рекласифікації	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2019
Власний капітал та зобов'язання							
Власний капітал							
Статутний капітал	(743 999)	(743 999)	(743 999)	Зареєстрований (пайовий) капітал	(743 999)	(743 999)	(743 999)
Нерозподілений прибуток/(непокритий збиток)	665 488	599 192	420 789	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	665 488	599 192	420 789
Сукупний капітал	(78 511)	(144 807)	(323 210)		(78 511)	(144 807)	(323 210)
Довгострокові зобов'язання і забезпечення							
Банківські кредити	(226 999)	(212 075)	-	1510 Довгострокові кредити банків	(226 999)	(212 075)	-
Непоточні зобов'язання з оренди	(197 760)	(230 321)	(262 350)	1515 Інші довгострокові зобов'язання	(197 760)	(230 321)	(262 350)
Всього непоточні зобов'язання	(424 759)	(442 396)	(262 350)		(424 759)	(442 396)	(262 350)
Поточні зобов'язання і забезпечення							
Торгова та інша поточна кредиторська заборгованість	(1 580 952)	(1 681 541)	(1 490 297)	1615 Поточна кредиторська заборгованість за: товари, роботи, послуги	(1 513 735)	(1 591 528)	(1 475 947)
				1625 Поточна кредиторська заборгованість за: розрахунками зі страхування	(2 286)	(1 851)	(1 490)
				1630 Поточна кредиторська заборгованість за: розрахунками з оплати праці	(9 453)	(7 518)	(7 162)
				1605 Векселі видані	-	(1 000)	-
				1690 Інші поточні зобов'язання	(55 476)	(79 644)	(5 700)
Поточні зобов'язання з оренди	(113 224)	(129 106)	(81 285)	1600 Короткострокові кредити банків	(2 557)	-	(172 472)
Банківські кредити	(77 518)	(37 285)	(280 008)	1610 Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	(190 645)	(166 932)	(229 443)
Інші поточні фінансові зобов'язання	(2 460)	(541)	(40 622)	1620 Поточна кредиторська заборгованість за: розрахунками з бюджетом	(27 247)	(19 696)	(8 570)
Кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	(27 247)	(19 696)	(8 570)	1660 Поточні забезпечення	(17 540)	(18 343)	(15 274)
Поточні забезпечення	(17 540)	(18 343)	(15 274)				

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

Примітки до окремої фінансової звітності (продовження)

за рік, що закінчився 31 грудня 2021

40 Зміна у форматі представлення звітності(продовження)

Назва рядків фінансової звітності перекласифікованих згідно вимог таксономії	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2019	Назва рядків фінансової звітності до рекласифікації	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2019
Зобов'язання за одержаними авансами	(15 004)	(14 406)	(66 343)	1635 Поточна кредиторська заборгованість за: одержаними авансами	(15 006)	(14 406)	(66 343)
Всього поточні зобов'язання	(1 833 945)	(1 900 918)	(1 982 399)		(1 833 945)	(1 900 918)	(1 982 401)
Всього зобов'язання	(2 258 704)	(2 343 314)	(2 244 749)		(2 258 704)	(2 343 314)	(2 244 751)
Всього власний капітал та зобов'язання	(2 337 215)	(2 488 121)	(2 567 959)		(2 337 215)	(2 488 121)	(2 567 961)

Вплив на окремих звіт про сукупний дохід за період:

Назва рядків фінансової звітності перекласифікованих згідно вимог таксономії	2021	2020	Назва рядків фінансової звітності до рекласифікації	2021	2020
Дохід від реалізації	7 416 730	7 840 450	2000 Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	7 416 730	7 840 450
Собівартість реалізації	(6 173 699)	(6 769 382)	2050 Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	(6 173 699)	(6 769 382)
Інші операційні доходи	21 109	21 158	2120 Інші операційні доходи	21 109	21 158
Адміністративні витрати	(56 987)	(48 659)	2130 Адміністративні витрати	(56 987)	(48 659)
Витрати на збут	(1 186 761)	(1 040 582)	2150 Витрати на збут	(1 186 761)	(1 040 582)
Інші операційні витрати	(8 279)	(6 657)	2180 Інші операційні витрати	(8 279)	(6 657)
Інші доходи	14 388	24	2240 Інші доходи	14 388	24
Інші витрати	(7 231)	(87 270)	2270 Інші витрати	(7 231)	(87 270)
Фінансові доходи	16 757	2 284	2220 Інші фінансові доходи	16 757	2 284
Фінансові витрати	(103 261)	(90 558)	2250 Фінансові витрати	(103 261)	(90 558)
Дохід/(витрати) з податку на прибуток	938	789	2300 Витрати (дохід) з податку на прибуток	938	789
	(66 296)	(178 403)		(66 296)	(178 403)

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

Примітки до окремої фінансової звітності (продовження)

за рік, що закінчився 31 грудня 2021

40 Зміна у форматі представлення звітності(продовження)

Вплив на окремих звіт про рух грошових коштів за період:

Назва рядків фінансової звітності перекласифікованих згідно вимог таксономії	2021	2020	Назва рядків фінансової звітності до рекламифікації	Код рядка	2021	2020
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	8 953 633	9 419 971	Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	8 953 633	9 419 971
Повернення податків і зборів	925	4	Повернення податків і зборів	3005	925	4
Цільового фінансування	6 878	6 235	Цільового фінансування	3010	6 878	6 235
Відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	564	1 263	Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	564	1 263
Боржників неустойки (штрафів, пені)	734	1 196	Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	734	1 196
Операційної оренди	15 343	15 432	Надходження від операційної оренди	3040	15 343	15 432
Отримання роялті, авторських винагород	1 813	359	Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	1 813	359
Інші надходження	375	2 825	Інші надходження	3095	375	2 825
Витрачання на оплату:			Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	(7 738 180)	(8 340 352)	Товарів (робіт, послуг)	3100	(7 738 180)	(8 340 352)
Праці	(341 456)	(330 566)	Праці	3105	(341 456)	(330 566)
Відрахувань на соціальні заходи	(93 173)	(89 014)	Відрахувань на соціальні заходи	3110	(93 173)	(89 014)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	(289 900)	(261 784)	Зобов'язань з податків і зборів	3115	(289 900)	(261 784)
Інші витрачання	(152 720)	(100 693)	Інші витрачання	3190	(152 720)	(100 693)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	364 836	324 876	Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	364 836	324 876
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	141 977	100	фінансових інвестицій	3200	141 977	100
необоротних активів	127		необоротних активів	3205	127	
Надходження від отриманих дивідендів	44 745	9 018	Надходження від отриманих дивідендів		44 745	9 018
Надходження від погашення позик	89 874	301 859	Надходження від погашення позик	3230	89 874	301 859
Витрачання на придбання:			Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	(256 608)	(119 800)	фінансових інвестицій	3255	(256 608)	(119 800)
необоротних активів	(191 805)	(37 795)	необоротних активів	3260	(191 805)	(37 795)
Витрачання на надання позик	(16 201)	(228 474)	Витрачання на надання позик	3275	(16 201)	(228 474)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	(187 891)	(75 092)	Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	(187 891)	(75 092)

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПАНСІЯ»

Примітки до окремої фінансової звітності (продовження)

за рік, що закінчився 31 грудня 2021

40 Зміна у форматі представлення звітності(продовження)

Назва рядків фінансової звітності перекласифікованих згідно вимог таксономії	2021	2020	Назва рядків фінансової звітності до рекластифікації	Код рядка	2021	2020
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:						
Отримання позик	197 069	119 459	Надходження від отримання позик	3305	197 069	119 459
Витрачання на:						
Погашення позик	(163 103)	(254 292)	Витрачання на погашення позик	3350	(163 103)	(254 292)
Сплату відсотків	(84 532)	(86 562)	Витрачання на сплату відсотків	3360	(84 532)	(86 562)
Сплату заборгованості з фінансової оренди	(123 406)	(99 102)	Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(123 406)	(99 102)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	(173 972)	(320 497)	Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	(173 972)	(320 497)
Чистий рух грошових коштів за звітний період	2 973	(70 713)	Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	2 973	(70 713)
Залишок коштів на початок року	89 251	159 984	Залишок коштів на початок року	3405	89 251	159 984
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	(136)	(20)	Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	(136)	(20)
Залишок коштів на кінець року	92 088	89 251	Залишок коштів на кінець року	3415	92 088	89 251